

KVĚTEN - ZÁŘÍ

Pondělí: zavřeno

Úterý - neděle: 9:00-17:00

- * možnost rezervace prohlídek
 - * průvodcovské služby v anglickém a německém jazyce - příplatek 100%
 - * prohlídky mimo běžnou návštěvní dobu - příplatek 100%
 - * délka prohlídky 75 minut
 - * poslední prohl. v uzavírací dobu
- VSTUPNÉ** - návštěvnícký okruh s průvodcem včetně prohlídky Bílé věže:

trasa A - základní okruh 70 Kč

trasa B - výběrový okruh 80 Kč

senioři nad 65 let sleva 50% -

více na www.zamek-hradec.cz

Nejpohádkovější zámek v České republice se nachází v Moravskoslezském kraji

O anketě vyhlášené Národním památkovým ústavem, který umožnil celonárodní hlasování na svých internetových stránkách jsme informovali v minulém čísle. Kastelán zámku v Hradci nad Moravicí (který soutěž vyhrál) Radomír Příbyla převzal na slavnostním vyhlášení vítěze na zámku v Miloticích putovní stříbrník. Třetí místo v anketě obsadil další moravskoslezský zámek Raduň.

Zámek se nachází necelých 8 km od Opavy. Původně královský přemyslovský hrad, byl opakovaně přestavěn renesančně, barokně i empírově. Zámek má dvě části, starší tzv. Bílý zámek, ve kterém si lze prohlédnout nádherně zařízené pokoje a přístavbu novogotické části tzv. Červeného zámku spolu se vstupní branou a Bílou věží z 19. století.

Červený zámek je účelově využíván jako restaurace, koncertní sál aj. V létě je zde velmi příjemná procházka anglickým parkem. Státní zámek v Hradci nad Moravicí byl v dubnu 2001 prohlášen národní kulturní památkou.

Hradec nad Moravicí má druhý největší park na území Moravy a Slezska. Narozdíl od ostatních není uzavřeným celkem, ale otevírá se volně do krajiny. Nejvyšší místo, odkud je vidět na Jeseníky se až do roku 1947 jmenovalo Vilémova výšina. K 80. narozeninám Petra Bezruče byla přejmenována na Bezručovu vyhlídku.

Počátky zámeckého parku spadají do doby po požáru v r. 1796. Zpočátku býval park jen v okolí zámku, teprve po úpravách v 19. stol. byl více rozšiřován. První spolehlivý doklad o parku je z r. 1834. Celý zámecký areál včetně lesoparku má rozlohu 136 ha.

Ostravský sv. Florián byl podruhé vysvěcen

V neděli 4. května 2008 se na Masarykově náměstí v Ostravě konala neobvyklá slavnost spojená s odhalením restaurované sochy sv. Floriána. Ta dlouhou dobu (od roku 1763) stávala na tomto největším ostravském prostranství. V roce 1960 však byla odstraněna, stejně jako nejstarší tamní barokní památka Mariánský sloup. Obě pozoruhodnosti musely na mnoho roků ustoupit plastice Milicionáře.

Mariánský sloup byl na historickém náměstí po opravě umístěn již v roce 1992 a nyní se opět město Ostrava zasloužilo o to, aby se na původní místo vrátil i sv. Florián.

Do lepších časů jej v uvedenou neděli projevy „vyprovodili“ primátor Ostravy Petr Kajnar a biskup ostravsko-opavské diecéze František Lobkowicz, který sochu také znovu vysvětil.

Patron hasičů a světec, který je od středověku považován za ochránce před ohněm, bouří, velkou vodou či suchem, se pak během slavnosti mohl dívat, stejně jako ostravští občané, na předávání pamětních medailí dobrovolným požárníkům i slavnostní slib hasičů - nováčků.

Za zmínku ještě stojí, že od roku 1960 „putoval“ sv. Florián přes zoologickou zahradu do Kravař a v roce 1983

byl naštěstí umístěn vedle kostela v Ostravě-Hrabůvce, kde přečkal další špatná léta, než se jej ujaly šikovné ruce restaurátorů.

Text a foto: Eva Kotarbová

Jak se daří seniorům v Ostravě?

Výrazné stárnutí obyvatel města Ostravy vyžaduje mimo jiné rozvoj komplexních sociálních služeb pro seniory. Jaké jsou v tomto směru stěžejní programy a nakolik se daří je plnit? To je otázka pro resortního náměstka primátora Lubomíra Pospíšila.

"Stěžejním je v této oblasti Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava do roku 2010. Tento plán obsahuje mimo jiné čtyři základní cíle a devět konkrétních opatření, včetně např. udržení, rozvoje a zkvalitnění terénních služeb pro seniory. Mnohé z nich navazují na období 2003-2006, kdy Ostrava s formou komunitního plánování sociálních služeb začala. Stanovené úkoly se daří průběžně plnit. Výsledkem je zejména pestrá nabídka jednotlivých druhů sociálních služeb, jejichž poskytovateli jsou státní i nestátní subjekty. Jde třeba o vznik občanských poraden (*Slezská diakonie, Charita Ostrava*), podporu osobní asistence a pečovatelské služby (v rámci šesti městských obvodů) a vznikají i centra sociálních služeb ve formě příspěvkových organizací městských obvodů. Jmenovat mohu např. Centrum sociálních služeb v Ostravě-Porubě, Hospic sv. Lukáše - Charita Ostrava a Charitní středisko Gabriel - komunitní centrum pro seniory. Navíc v Ostravě působí deset příspěvkových organizací SMO (Svazu měst a obcí), z toho devět nabízí služby pobytového charakteru právě pro seniory."

Co se v nejbližších letech změní pro seniory k lepšímu?

"Minimálně od ledna 2007, po nabytí účinnosti nového zákona o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.), jsou všechny druhy sociálních služeb součástí transformačního procesu. Jeho základním cílem je podporovat především nabídku terénních sociálních služeb a zajištění potřeb obyvatel v domácím prostředí. Pokud se týká pobytových sociálních služeb pro seniory, je tady záměr snižovat kapacitu těchto služeb a vytvářet srovnatelné podmínky pro bydlení ve vlastním bytě. Důraz je přitom kladen na kvalitu služeb, individuální přístup a ochranu soukromí uživatelů služby. S ohledem na současný stav se však jedná o dlouhodobější proces a o výstavbě nového pobytového zařízení pro seniory se v současné době neuvažuje."

Na další otázky už odpovídá primátor města Ostravy Petr Kajnar.**Jak vnímáte poradní sbor seniorů a jakou váhu mu radnice dává při rozhodování v této oblasti?**

"Vnímám ho jako orgán, který přispívá ke zlepšování kvality života seniorů v Ostravě. Poradní sbor primátora ve městě funguje od 4. 3. 2003 a jeho úkolem je řešit otázky seniorské populace např. v oblastech zdravotnictví, sociální, bydlení, dopravy a rozvoje. Sbor má deset členů, kteří jsou odborníky z různých sfér života společnosti a svými znalostmi i zkušenostmi přispívají k řešení problematiky života seniorů na území města. Vyjadřují se k problematice bezpečnosti seniorů ve městě, k potřebám seniorů v oblasti kulturní a společenské a pomáhají při organizování významných akcí, jako třeba Gerontologických dnů Ostrava."

Ve srovnání s jinými městy republiky jsou na tom ostravští senioři lépe nebo hůře?

"Posuďte sami. Na území města působí dvě desítky klubů seniorů, jejichž činnost je zaměřena na vzdělávání, kulturní a sportovní akce, zdravotnické přednášky aj. Máme zde i službu dobrovolnickou - jedná se o společníky osamělých seniorů. Národní divadlo Moravskoslezské poskytuje seniorům poloviční slevu z ceny vstupného."

Dům kultury města Ostravy spolupracuje s jednotlivými domovy seniorů, poskytuje pravidelně nabídku programů, působí tam Senior klub, jsou pořádána pravidelná cvičení pro seniory s názvem „Chci být fit“. Senioři ve velkém počtu také navštěvují jazykové kurzy a kurzy tradičních řemesel. Rovněž jednotlivá kulturní zařízení na území města Ostravy (Dům kultury Akord, Ktrio-kulturní zařízení Ostrava-Jih, Kulturní dům Gama apod.) pořádají pravidelná cvičení pro seniory, přednáškovou činnost i taneční zábavy. Zoologická zahrada Ostrava každoročně v rámci Dne seniorů pořádá pro seniory jednodenní akci, kdy mají do areálu zahrady vstup zdarma a je jim poskytnuta průvodcovská služba.

Přitom všem pamatujeme i na vzdělávání seniorů. V jednotlivých kulturních zařízeních probíhají vzdělávací přednášky, senioři prohlubují své znalosti a dovednosti ve vzdělávacím a internetovém centru. Ti aktivnější pak mají možnost vzdělávat se na tzv. Univerzitách třetího věku. Zajišťují je dvě vysoké školy a jejich fakulty. Ostravská univerzita, Filosofická fakulta nabízí studijní obor Hudba a film, Vysoká škola báňská, TU - Ostrava, Hornická geologická fakulta je oproti tomu odborně zaměřena na problematiku geologie, planetologie a životního prostředí. Dalšími fakultami, které poskytují nabídku vzdělávání pro seniory, jsou Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství a Fakulta bezpečnostního inženýrství."

Jakými granty pomáháte seniorům v tom, aby byli aktivní?

"Dotační programy jsou každoročně vyhlašovány podle platných Zásad pro poskytování účelových dotací z rozpočtu statutárního města Ostravy, dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a rovněž v souladu s cíli a opatřeními Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava. Do výběrového řízení na poskytnutí účelových dotací v oblasti sociální péče se mohou přihlásit právnické i fyzické osoby s výjimkou příspěvkových organizací statutárního města Ostravy a městských obvodů. Pro rok 2008 byla podpořena také témata, která přispívala k aktivizaci seniorů. V oblasti sociálních služeb byla vyhlášena témata na podporu činnosti center denních služeb, denních a týdenních stacionářů, osobní asistence, pečovatelské služby, včetně podpory sociálně aktivizační služby pro seniory.

Dále bylo vyhlášeno téma podpory rozvoje dobrovolnictví na území města Ostravy. Právě dobrovolnická činnost totiž přispívá významnou měrou k aktivizaci seniorů, k jejich začleňování do společenského života, zabránění pocitu osamělosti apod. Zároveň byly podpořeny nestátní neziskové organizace, které působí na území města Ostravy jako např.: Slezská diakonie - pečovatelská služba, Podané ruce poskytující služby osobní asistence, Diakonie ČCE - služba denního a týdenního stacionáře a Charita Ostrava - služba denního centra pro seniory. Celkově byla pro seniory v rámci dotačního systému vyplacena na rok 2008 částka cca 19 milionů korun."

Poslední otázka pane primátore: kdy naposledy vás nějaký senior potěšil a čím?

"Před časem jsem navštívil Domov pro seniory Sluníčko v Ostravě-Vítkovicích. Z původně plánovaných 30ti minut jsem v něm strávil dvě hodiny, a to příjemným povídáním s více než devadesátiletým bývalým profesorem, který mi poutavě vyprávěl o svých cestách po světě. Tak příjemný zážitek si člověk uchovává dlouho."

Děkuji za rozhovor. Jiří Muladi

...a zase Beskydy

V našem tipu na výlet vás zavedeme na jednu z nejhezčích tras v Beskydech. Projdeme se po části naučné stezky (NS) na Lysou horu, kterou provozuje Správa CHKO Beskydy. Vyrazit na ní lze ze dvou míst. Od nádraží z Ostravice a od parkoviště u Rajské boudy v Malenovicích (po žluté turistické značce), my jedeme autobusem do Malenovic a vystoupíme na točně - na parkovišti u stylové restaurace Rajská bouda.

**Začátek trasy - naučná stezka
Lysá hora - Malenovice**

Na stromě tady visí první z rozcestníků - Satina, BUS (486m). Žízňví již zde mohou svažít hrdlo, my však rychle kráčíme po cestě k naší první zastávce.

Cestou vzhůru poznáváme díky informačním panelům NS Lysá hora spoustu zajímavostí. Po úzké asfaltce míříme po žluté turistické značce k 1km vzdálenému místu - u korytka (560m). Chladivou vodou z přírodních zdrojů se občerstvíme, na skále si prohlédneme pamětní desky Janu Mohylovi a Zdeňkovi Stopovi - obětem hor. Je zde také další panel NS s informací o Přírodní památce Vodopády Satiny. Jedná se o unikátní část říčky Satiny v katastru obce Malenovice.

Největší ze všech objektů je však právě zastřešené korytko vytesané z mohutného kmene, do něhož vtéká pitná osvěžující voda. Korytko tu bylo odnepaměti, dříve však méně honosné a s nápisem: "Proto žába kuňká, že jen vodu žunká, kdyby pivo pívala, jistě by si zpívala" od rázovitého rodáka Karla Veličky.

Obrovský pískovcový balvan, z něhož voda prýští, se nazývá Ondrášova skála a podle pověsti byl právě zde, podle ústního vyprávění, zvolen Ondráš vůdcem své družiny.

Pak už pokračujeme strmým stoupáním nahoru (0,5km). Nejnáročnější úsek našťestí netrvá dlouho a tak se ocitáme u Veličků. Odtud se nám nabízí pěkný pohled na známý hotel Petr Bezruč.

Hospoda u Veličků je roubená chalupa s venkovním posezením. Právě tady působil již zmíněný pan Velička, velký příznivec turistů, který se vždy rád zastavil s trampy. Rod Veličků provozuje tuto hospodu nepřetržitě již od roku 1825 a jedná se možná (interiér dávné časy připomíná) o nejstarší hospodu v Beskydech. Před vchodem do hospůdky visí na stromě rozcestník - U Veličků, hostinec (665m), a nedaleko další panel NS díky němuž se dozvíte, jak staří Valaši klučili neprostupné beskydské lesy a zřizovali na jejich místě rozsáhlé louky a pastviny.

Po malém zastavení pokračujeme k dalšímu cíli. Pěšinou, stoupáním lesem dojdeme ke staré asfaltové silnici. Po asfaltové silnici (směrem doleva) se pak dostaneme na Albínovo náměstí. Na prostranství uprostřed lesa tu stojí dřevěný přístřešek s posezením, takže svačiny jdou z baťůžků ven a my si děláme malý piknik.

I zde se nachází tabule NS s informací o někdejší rozsahu odlesnění hory vlivem valašské kolonizace. Prý ještě v turistických průvodcích z 30.let 20. stol. je možné číst: "...u rozcestí turistických cest jest rozsáhlý palouk Salaš zvaný." Podhůří bylo osídleno již ve středověku, ale osídlení beskydských kopců započalo v 16. století. Roku 1636 žilo v horách frýdeckého panství 42 Valachů, kteří tu pásli skoro 4800 kusů ovcí a koz. Za pastvu vybírala vrchnost nájem, proto dlouhou dobu mýcení lesa podporovala. V 18. stol. s rozvojem průmyslu cena dřeva stoupla a Valaši se stali nepohodlnými.

Úřady je všemožně omezovaly, aby mohly pastviny zalesnit, takže horalé odcházeli do měst a salašnictví postupně zaniklo.

Nezbývá než pokračovat k další zastávce u klasické dřevjanky - U Zbujka. Stačí sejít kousíček dolů a už se před námi rozevře krásná louka a dole malá chaloupka.

Útulná hospůdka nabízí odpočinek a občerstvení. Několikrát do roka se zde také konají různé akce - slétají se tu čarodějnice, v zimě se staví sněhuláci, na podzim se pouští draci, v létě se jezdí závody na kolech. Zdatní turisté mohou odtud vystoupat na zhruba pět kilometrů vzdálený vrcholek Lysé hory.

Je zde prý jedno z nejmalebnějších míst v Beskydech. Scházíme k zápraží hospůdky a ani ta nás neklamala. Stejně malebná jako z venku je i uvnitř. Interiér působí domácky a my si dáváme výtečné bramborové placičky, polévku i osvěžující pivo.

Dřevjanka "U Zbujka" je původní beskydská usedlost z roku 1836, ležící v lokalitě NA BÍLÉM v obci Malenovice. Do roku 1998 se na místním gruntu hospodařilo. Po rekonstrukci v roce 1999 slouží jako horská chata.

Jsmo ale na výletě, takže se spokojíme s krátkou zastávkou a po občerstvení se vydáváme dolů, do Ostravice, kde příjemně unavení nasedneme na vláček a jedeme domů. Výlet je vhodný pro středně zdatné turisty. A proč vám tato místa doporučujeme? Na to je jednoduchá odpověď, je tam neskutečně krásně!

Ludmila Holubová

Psala jsem z jakýchsi potřeb, které jsem musela naplnit ...

Marie Vosiková se narodila v Ostravě v roce 1942, promovala na Matematicko-fyzikální fakultě Karlovy university v Praze v oboru matematická statistika (tamtéž později získala titul RNDr.). Je autorkou těchto prozaických knih: *Kapky rosy*, nakladatelství Profil, Ostrava, 1979 - bajky a alegorické příběhy, Louka, nakl. Profil Ostrava, 1981 - novela, Klíče, nakl. Profil, Ostrava, 1987 - sbírka povídek, *Dámy bez deštníku*, nakl. Anagram, Ostrava, 2002 - sbírka povídek, *Jen já a ty*, nakl. Isadora, Praha, 2006 - sbírka povídek.

Marie, moje první otázka tě zastihla ve Švýcarsku (další už doma v Rožnově) a možná vůbec ne u počítače či psaní nějaké povídky. Mýlím se nebo nemýlím?

„Nemýlíš se. U počítače ani u psaní povídky mě tvoje otázka opravdu nezastihla. Byla jsem v Ticinu, v městečku Caslano u své dcery, možná by bylo přesnější říct u své vnučky. Narodila se ve Svatou noc a zdejší přátelé a známí jí říkají *Jesu Bambina*, což v italštině znamená Jezulátko v ženském rodě. Hned po porodu jsem pomáhala mamince v šestinedělí, jak je odedávna zvykem. Přijela jsem pomáhat v péči o vnučku a devítiletého vnuka, potěšit se s dětmi a pobýt s dcerou, která je doma, ale jen do července, pak už znova nastoupí do práce ...

Mateřská dovolená je ve Švýcarsku krátká - ze zákona jen pouhých 14 týdnů a placena osmdesáti procenty platu. Další pak závisí na solventnosti a benevolenci zaměstnavatele.

Ve stáří není mnoho chvil, v nichž člověk omládne. Aniž by chtěl, aniž by o to usiloval. Ty okamžiky jsou vzácné. Od začátku jsem byla s dítětem po celý den, ochotná pomáhat i v noci. A po krátkém čase jsem pocítila dávno zapomenutou bezbřehou něhu. Lásku schopnou oběti až k hranicím možností, v níž se rozměňují vlastní bolesti a přání. Mateřský pud, živočišná potřeba ochrany lidského tvora, jediného mláděte neschopného života bez péče okolního světa.

Jednou mi vyprávěl jeden můj známý, který v krytu prožil bombardování Drážďan: „Lidé křičeli hrůzou, podléhali hysterii, viděl jsem muže šílicí strachem. V okamžiku, kdy nálety ustaly, byl vchod zatarasen mrtvými těly. V té chvíli se bez paniky, v tichu zvedla skupinka žen. Odklízely mrtvá těla, dokud nebylo možné projít. Pak vzaly děti a se slovy útechy vyšly ven. Od té doby nepochybuji o tom, že nejsilnější ze všech lidských citů je mateřský cit.“

Z toho, jak se zmiňuješ o rodině, mě napadá, že nepatříš k autorům, kteří píší každý den "povinně" několik stránek a tráví tím dlouhé hodiny i za cenu, že upřednostní tvorbu před všedním, ale smysluplným prožitkem.

„Opravdu nepatřím k autorům, kteří píší denně. A přiznám se, že jsem teď až na jednu drobnost už dlouho nic nenapsala. Nedá se říct, že bych upřednostňovala tvorbu, to skutečně ne. A ve svém případě bych místo slova tvorba užila raději slovo psaní.

Václav Havel řekl v poděkování za Cenu Karla Čapka: „Nepíší rád a říkám si, že možná to je dobře.“ Řekla bych o sobě něco podobného.“

Odpovíš mi na otázku, co tě přimělo k psaní knih? Co tě inspirovalo?

„Je pro mě dost těžké zodpovědět i sobě samé, proč jsem psala, píšu, nepíšu, budu, nebudu psát, a co mě inspirovalo. Nejobecněji bych mohla říct - inspirovaly mě jenom vlastní prožitky, nikdy jsem nefabulovala bez svého velkého zaujetí, nedokázala jsem vyprávět pro potěšení z vyprávění. Nikdy jsem si průběžně nic, co bych později použila při psaní, nezaznamenávala. Nikdy jsem nic nenapsala pro čtenáře. Nikdy jsem si žádného nepředstavila. Psala jsem z jakýchsi potřeb, které jsem musela naplnit: z potřeby uvolnit nakupené, z potřeby vyrovnat se s bolestmi z minula, z potřeby zachovat, co podle mě za záchovu samo o sobě stálo, z potřeby zveřejnit řešení záhady, na něž jsem přišla, z potřeby seřadit a zobecnit, co se v útržcích v životě naskládalo, z potřeby uchopit a vyjmout jádro, k němuž jsem se dobrala, z potřeby v jeden proud spojit myšlení a slova, z potřeby potěšit se z toho, jak mohou být obrazy krásné ve slovech... Nevím, z jakých ještě potřeb. S knižním trhem ale nemají nic společného.

Teď píšu málo. Možná už mám méně potřeb. Člověk se s přibývajícím věkem stává o mnoho skromnějším.“

Asi před rokem jsi v Domě knihy Librex v Ostravě představila přátelům a čtenářům svou poslední vydanou knihu *Jen já a ty*. Jak dlouho vznikala a které věkové kategorii je určena?

„Knížka *Jen já a ty*, jejíž původní název byl *Jeden a druhý* a teprve na návrh nakladatelky byl změněn na *Jen já a ty*, což je komerčně přitažlivější, ale méně výstižné, vznikala v několika letech po roce 2002, v němž vyšla moje předposlední kniha *Dámy bez deštníku*. Tak jako každá z mých knížek, nebyla nikomu určena. Psala jsem si ji z potřeb výše uvedených. Pokusím se aspoň trochu konkretizovat: první povídka *Vyznání nelásky* vznikla z potřeby uvolnit náhlý vnitřní přetlak nahromaděné samoty. Druhá povídka *Svatební noc* byla napsaná z potřeby vyrovnat se s bolestí z minulosti, vychází z konkrétního vlastního prožitku, i když v jiných kulisách. Třetí povídka *Pastičky s dobrotou* vznikla z potřeby odhalit mnou nalezené jádro charakteru jistého člověka, nebo spíše několika lidí, kteří vytvořili jakýsi prototyp, a také mého vztahu k nim, a hlavně z potřeby zobecnit, co je v altruizmu a v sebeobětování pro obě strany nebezpečné - a tak bych mohla pokračovat.

Pro jakou věkovou kategorii je knížka určená nevím. Ale velmi mě překvapilo, že našla ohlas i u hodně mladých lidí. A to nejen u dívek, ale i u některých mladých mužů. Možná jsou věci, o nichž někteří lidé s pochopením čtou bez ohledu na svůj věk.“

Nemusíme tajit, že jsi ve věku, kdy člověk začíná trochu bilancovat svůj život a někdy i měnit pořadí priorit. Jak to bylo a nyní je u tebe s pořadím: práce, rodina a literární tvorba. Bez čeho bys nemohla existovat?

„To je pěkná otázka. Prakticky existuji bez práce - tedy bez práce, kterou by ode mě někdo vyžadoval, s celou rodinou v cizině a bez literární tvorby. Ve všech oblastech, na něž se ptáš, si něco plánuji. Chci se „podívat“ na léta před rokem 1989, mám nějaké materiály o rožnovské Tesle, které by se měly zpracovat. Dva letní měsíce, jakož pak jistě po krátkých pauzách i další, budu pečovat o děti ve Švýcarech. A pokud se týká literární tvorby? Budu-li mít nějakou potřebu, naplním ji.“

Text a foto: Eva Kotarbová

(Informace o Marii Vosikové najdete také na www.kotarbova.eu)

Kulturní metropole Evropy

Tentokrát jsme se vydali do metropole na **pomezí tří států: Švýcarska, Francie a Německa**. Představíme Basilej - historické město s téměř 200 tisíci obyvateli. Se svými desítkami muzeí tvoří jednoznačně kulturní centrum Švýcarska. Basilej, druhé největší švýcarské město se pyšní i historickým centrem a právě mnoha zajímavými muzei.

Basilej byla založena Římany v roce 44 př.Kr., následně byla okupována kmeny Alemánů, Franků a Burgundů, aby se v roce 1032 stala součástí německé říše. Ve 14. století byla místem konání basilejského koncilu, který se neúspěšně pokusil o překonání rozkolu v katolické církvi. Město Basilej zaujímá strategickou pozici na dvojité hranici s Francií a Německem, což bylo také klíčové pro rozvoj obchodu. Řekou Rýn je rozdělena na Malou a Velkou Basilej, v níž se nachází historické centrum a většina památek.

Srdcem starého města je rybí trh, který zkrášluje gotická fontána. Městská radnice byla postavena v 16. století a byla restaurována do dnešní podoby. Místní katedrála (Münster) z jedenáctého století patří mezi největší pamětihodnosti. Její gotické věžičky z červeného pískovce obdivují všichni návštěvníci města. Vysvěcena byla v roce 1019, některé části však byly přistavovány ještě dalších 500 let. Takže přestože exteriéry jsou gotické, interiéry byly vybudovány především v románském slohu.

Uvnitř katedrály, v severní uličce, se nachází mramorová hrobka Erasma Rotterdamského, který v roce 1536 v Basileji zemřel a je zde pochován. Nádherný je pohled na řeku Rýn ze zadní části katedrály. Pozoruhodný je také dveřní prostor v románském slohu lemovaný výjevy zobrazujícími Poslední soud. Spalentor, jedna z nejhezčích městských bran tohoto pozoruhodného města je 700 let stará a je pozůstatkem z doby, kdy bylo město obeháno ochrannou zdí.

Muzea: V Basileji je dohromady více než 30 muzeí. Můžete si zde vybrat z moderního umění, historie, etnografie přes přírodní historii, hudební nástroje až po film a farmaceutické pomůcky. **Muzeum výtvarného umění** (Kunstmuseum) na ulici St. Albangraben 16, se pyšní největší sbírkou umění ve Švýcarsku. Najdete zde náboženské motivy, švýcarská i moderní díla, ale také vynikající sbírku Picassových obrazů.

▲ **Museum Jean Tinguely** je na Grenzacherstrasse. Bylo otevřeno teprve v roce 1996 a vlastní velkou a působivou, i když někdy až humornou, sbírku uměleckých předmětů. Jean Tinguely byl francouzský umělec, který v šedesátých letech minulého století způsobil revoluci ve "statickém umění" svými kinetickými sochami. Jeho dílem je například i barevná fontána plná hýbajících se soch a vodotrysků vedle Centre George Pompidou v Paříži.

Obdobná fontána (méně barev, ale důmyslnější pohyby) je také v Basileji před městským divadlem.

Katedrála v Basileji

Basilej je místo jako stvořené pro pořádání knižních veletrhů: je to město knihtisku, vzdělanosti i oblíbený cíl návštěv mnoha světových umělců (ve výborném literárním průvodci po Švýcarsku "*Malá země s velkými příběhy*" od Jiřího Kamena je proto Basileji právem věnován velký prostor). Vynikající kvalita basilejského papíru pak byla jedním z důvodů, proč se do Basileje po vynálezu knihtisku přestěhovalo mnoho tiskařů – dodnes mají v Basileji muzeum výroby papíru. **V továrně na papír** (Papiermühle) si můžete sami vyzkoušet vyrobit svůj list papíru. Toto muzeum dostalo kdysi dokonce vyznamenání jako nejlepší muzeum v Evropě.

Chrám sv. Pavla

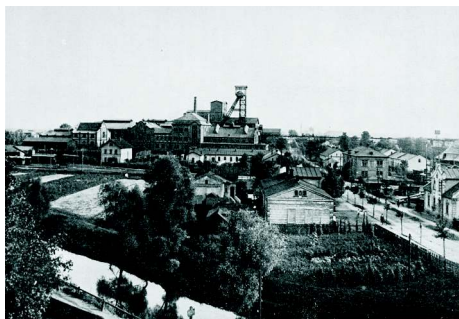
Za shlédnutí tedy určitě stojí Přírodovědné muzeum, Basilejské muzeum papíru, Umělecké muzeum s bohatě zastoupeným hornorýnským a švýcarským malířstvím nebo Národopisné muzeum, kde je vystaveno i appenzelské a greyerzské lidové malířství. Basilej se díky známému veletrhu Art Basel, největšímu uměleckému veletrhu na světě, a Baselworld, nej přednějšímu veletrhu hodin, hodinek a šperků stala významným veletržním a kongresovým městem. Přes všechny pamětihodnosti, kulturní i historické památky dokreslují atmosféru města luxusní obchůdky s celosvětově věhlasnými švýcarskými komoditami jako jsou šperky a hodinky. Desítky malých kavárniček na náměstích, v uličkách města i podél řeky dávají jasný signál, že Basilej je poklidným kosmopolitním místem, kde se v harmonii setkávají mnohé kultury i generace. Těsně před jeho branami se vypínají vrcholky pohoří Jura. (hol)

Důl Hermenegild (Důl Zárubek)

První nález uhlí v obvodu Zárubku byl učiněn u řeky Lučiny 29. 9. 1844, kde byly nalezeny dvě kamenouhelné sloje o mocnosti 32 cm. Následovalo hloubení vrtu č. 5. V roce 1856 kutací jámu koupila Severní dráha Ferdinandova a ihned bylo přikročeno k založení dolu. Důl byl pojmenován podle generálního ředitele Severní dráhy Ferdinandovy - Hermenegilda Francesconiho. O dva roky později byla poblíž jámy založena vodní a větrná jáma. V tomto roce byl důl připojen prostřednictvím montanní (báňské) dráhy na hlavní trať železnice.

Důlní práce ztěžovaly velké přítoky vody ze štěrkopísků řek Lučiny a Ostravice. Proto největší strojní zařízení bylo instalováno právě pro čerpání důlních vod.

První větší rekonstrukce a modernizace Dolu Hermenegild byla v roce 1874. Byl instalován nový parní těžní stroj dvouválcového typu. Nová těžní věž měla již ocelovou konstrukci a byla vysoká 26,8 metrů.

Důl Zárubek na historické fotografii
Foto archiv OKD a.s.

Do jednoho roku byla jáma prohloubena až do hloubky do 296 metrů a vodní jáma do konečné hloubky 332 metrů. V té době zajišťovaly větrání dolu pomocné jámy Vilém a Jakub.

Další rekonstrukce a modernizace byla provedena před první světovou válkou v letech 1911 až 1914. Byly instalovány dva elektrické těžní stroje soustavy Leonard Ilgner a postavena nová ocelová těžní věž vysoká 37,6 metrů. U příležitosti slavnostního ukončení přestavby byl důl přejmenován na Důl Zárubek.

Pro nepříznivé obytné poměry došlo 1. 8. 1926 ke sloučení Dolu Zárubek s Dolem Alexander. V roce 1928 měla těžní jáma Dolu Zárubek hloubku 552 metrů, vodní jáma 332 metry, větrná jáma Vilém 330 metrů a jáma Jakub 293 metry. Postupně byla těžní jáma vyhloubena na konečnou hloubku 834,8 metrů.

V roce 1945 byl Důl Zárubek znárodněn a dne 1. ledna 1946 začleněn do národního podniku Ostravsko - karvinské kamenouhelné doly Ostrava.

V roce 1954 byl k dolu připojen Důl Jan Maria. Na tomto dole byl provoz ukončen v roce 1963 a jámy byly zasypány. K organizačnímu sloučení dolů Zárubek, Petr Bezruč a Alexander v jeden národní podnik pod názvem Důl Ostrava došlo v roce 1967.

Dne 14. 4. 1990 vznikl v ochranném piliři sloje Hugo požár, který se nepodařilo zlikvidovat. Proto dne 15. 4. 1990 byl celý Důl Zárubek uzavřen. Těžní jáma byla postupně do února 1993 zasypána v úseku od 2. patra až dolů.

Pohled na důl Hermenegild na Zárubku z r. 1862. Foto archiv OKD a.s.

Během trvání Dolu Hermenegild (Zárubek) byly pro ubytování horníků postaveny dělnické kolonie.

Kolonie Hermenegild vznikla kolem roku 1850 a měla 24 domků. Kolonie Na Vilémce byla rovněž založena v roce 1850 a původně měla 45 přízemních domků. Kolonie Jakubská vznikla v roce 1860 a měla padesát domů.

Stará kolonie Zárubek

Poslední slavnostní fárání těžní klecí na 2. patro se uskutečnilo 19. 6. 1997 a pak bylo přistoupeno k zasypání zbytku jámy a k likvidaci povrchových objektů. Těžní věž, která byla vysoká 37,6 m odstřelili v roce 1998. Lze jen litovat, že historické budovy a těžní věž byly přes námitky historiků necitlivě zlikvidovány buldozery a po Dolu Zárubek zůstal památník pouze z jedné lanovnice z těžní věže.

Vítězslav Hettenberger

Orchestr Májovák oslavuje

Z historických záznamů víme, že v minulosti měl každý důl svou kapelu, která hrála na hornických slavnostech, tanečních zábavách, pohřbech a církevních svátcích. Při Dole Gabriela vznikla v r. 1908 malá hornická kapela, která se postupně stávala známou a rozšiřovala počet svých členů.

Zásadním mezníkem rozvoje kapely bylo převzetí dirigentské taktovky Viktorem Bystroněm v roce 1943. Ten vtiskl orchestru řád a z uměleckého hlediska začal rozšiřovat repertoár. Narůstal počet členů a kapela začala vystupovat i mimo region, natáčet v rozhlase a zúčastňovat se soutěží a festivalů. V roce 1963 se taktovky ujal syn dirigenta Milan Bystroň. Ten rozšířil orchestr o nezvyklé nástroje (saxofony, fagoty, hoboje) a tím položil základ k jeho dalšímu uměleckému rozvoji.

V roce 1965 se orchestr přejmenoval na Májovák a začal účinkovat i v zahraničí. Získal řadu ocenění na tuzemských i zahraničních festivalech, začal natáčet v rozhlase a televizi a vydal svou první gramofonovou desku.

V té době orchestr dirigoval Karel Bria a Majovák zažíval nevídaný umělecký vzestup, který vyvrcholil v roce 1989 dosažením zlatého pásma na soutěži v holandském Kerkrade. Mimo natáčení v rozhlase a televizi účinkoval Májovák v Belgii, Norsku, Maďarsku, Rakousku a Nizozemí.

Zásadní změna společenských podmínek v roce 1992 měla za následek krizi orchestru a téměř jeho rozpad. V roce 1993 se Milan Bystroň vrací za dirigentský pult a mění se organizační chod Májováku. Krize se postupně překonala a Májovák vydal první CD a začal opět koncertovat doma i zahraničí.

Ke stoletému výročí je připravena řada slavnostních koncertů, jeden z nich se konal 25. května 2008 v areálu Hornického muzea v Petřkovicích.

Vítězslav Hettenberger
(více na www.majovak.cz)

SLUŽBY PORADENSKÉHO A INFORMAČNÍHO CENTRA PRO SENIORY A JEJICH PŘÍBUZNÉ

V Poradenském a informačním centru Diecézní charity ostravsko-opavské poskytujeme sociální poradenství zaměřené na lidi, kteří se ocitnou v nouzi, nebo řeší problémovou situaci a nejsou ji schopni zvládnout vlastními silami. Zajišťujeme zejména pomoc při obstarávání osobních záležitostí a uplatňování oprávněných zájmů a práv. Působíme v oblastech zaměstnanosti; rodiny a mezilidských vztahů; bydlení; sociálních služeb pro seniory a zdravotně znevýhodněné občany.

V poradenském a informačním centru pomůžeme vyhledat službu, která bude nejlépe vyhovovat individuálním možnostem klienta a bude reagovat na jeho aktuální situaci. Klienti se na nás mohou obrátit, pokud v důsledku věku nebo zhoršeného zdravotního stavu potřebují pomoc se zajištěním péče o základní životní potřeby, nebo by uvítali podporu při zvládnutí běžných činností (příprava jídla, oblékání, nákupy). Jsme rovněž nápomocni radou, když nás navštíví senior, který se cítí osamělý a rád by smysluplně vyplnil svůj volný čas a zapojil se do společenského života. Naše město skýtá mnoho možností, jak zlepšit svou situaci, nebo obohatit svůj život. Díky sociálním službám a zájmovým činnostem mohou být tyto potřeby zabezpečeny.

Shromažďujeme informace od poskytovatelů sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou právě senioři. Máme informace o dostupných možnostech, které lze využít podle konkrétních potřeb klientů a pomůžeme lépe se zorientovat v široké nabídce. Naši klienti mohou rovněž využít anonymních a bezplatných konzultací s právníkem, psychologem a duchovním.

Věříme, že nás budete kontaktovat. Sídíme v centru Ostravy (u Katedrály Božského Spasitele, vedle Karmelitánského knihkupectví). Snadnou dostupnost zajišťuje blízkost tramvajové zastávky „Elektra“ a bezbariérový přístup.

Návštěvní dny:

Po, Út: 9.00 - 12.00; 13.00 - 16.00

St: 9.00 - 12.00; 13.00 - 16.30

Čt: 9.00 - 12.00

Adresa poradny: Puchmajerova 10,

Moravská Ostrava

Telefon: 596 128 309

E-mail: poradna.dchco@caritas.cz

Kateřina Dombková

Marta Gelnarová Tráva ...Můj song

Tráva, moje tráva, tráva zelená,
rosa studená.

Hopsají v ní dětské nožky,
dovádějí kozí rožky,
v trávě zelené, rose studené.

Když panenka chodí bosa
omývá ji čistá rosa,
tráva zelená, rosa studená.

Běží loukou a muž za ní,
tráva je zve k milování,
tráva zelená, rosa studená.

Tráva už je pokosená,
z panenky se stala žena,
tráva zelená, rosa studená.

Vodí děti na ta místa,
košíku jim v trávě chystá,
v trávě zelené, rose studené.

Starou paní skráně šedé
opatrně si vnuč vede
trávou zelenou, rosou studenou.

Voní věčná tráva, tráva zelená,
třpytí se v ní rosa, rosa studená.

Nechci kámen nad svou hlavu,
zasejte mi na hrob TRÁVU.
Trávou zelenou s rosou studenou.

Marta Gelnarová byla učitelkou.
Čtyřicet dva roků učila děti na prvním stupni. Založila dva dětské folklorní soubory, a jako jedna z prvních učitelek si přibrala do třídy v roce 1993 i postiženou Simonu, která pak absolvovala celou základní školu. Za knihu "Integrace má jméno Simona" byla vyznamenána krajským úřadem.

V r. 2005 vydala první knížku veršů a v květnu 2008 druhou, z níž jsme vám vybrali básničku Tráva. V příštím čísle přineseme o této zajímavé a dodnes významně činné folkloristce v penzi delší povídání. (ju)

Město Klimkovice

Klimkovice se nacházejí v těsné blízkosti Ostravy (7 km). Dějiny města sahají do 2. poloviny 14. století. Na první pohled zaujmou typickou siluetou bizarní věže kostela a starobylého zámku.

Součástí Klimkovic jsou části Josefovce, Václavovce a Hýlov. Na území katastru Klimkovic se nacházejí Sanatoria Klimkovice - lázeňský areál se rozkládá v lesnaté krajině na úpatí Nízkého Jeseníku, v krásné přírodní scénérii s výhledem na panorama Beskyd. O tomto lázeňském areálu jsme už v našem časopise psali včetně doporučení - tipu na výlet.

Dnešní Klimkovice jsou se svými téměř 4 000 obyvateli rozvíjejícím se městem s cílem přizpůsobit se požadavkům a úrovni lázeňských měst. Tentokrát vám chceme představit další místo v obci - **Domov pro seniory**.

Pojďte s námi na návštěvu do zařízení rodinného typu s celkovou kapacitou 26 klientů. Zařízení se nachází ve středu lázeňského města Klimkovice, uprostřed klidné vilové zástavby. Tato poloha přináší domovu dostupnost MHD s dojezdem do města Ostravy, dostupnost místního lékaře, zubaře, kadeřnictví, obchodů, kostel, hospůdky a fotbalového hřiště. A nepotřebuje-li obyvatel domova nalézat zajímavosti v jeho okolí, může využít posezení v jeho rozkvetlé zahradě! Pokud klienti chtějí, sami si mohou vařit, nebo využijí služeb poskytující stravu. V domově si dává také dostaveníčko místní klub důchodců.

Domov pro seniory Klimkovice prostě poskytuje bezpečné a důstojné zázemí seniorům, kteří jsou vzhledem ke svému věku a snížené soběstačnosti odkázáni na pomoc druhých.

Cílem je důstojné prožití stáří a udržení jejich soběstačnosti a podpora dosavadních schopností v zařízení, které se seniorům stává jejich novým domovem. O to se vrchovatou měrou snaží personál domova v čele s jeho ředitelkou Bc. Marií Zetkovou.

(hol)

V krnovské Flemmichově vile bude expozice o architektech

Město Krnov s podporou grantu Moravskoslezského kraje připravuje pro Flemmichovu vilu Expozici secese a individualistické moderny.

Stálá výstava bude věnována evropsky proslulým architektům, kteří se narodili na severu Moravy. Ve vile se objeví také užité umění, které navrhovali krnovský rodák Leopold Bauer, opavský rodák J.F. Olbrich nebo autor vily Otto Prutscher. Muzejní expozici chce město otevřít v září. Architekti Bauer, Olbrich i Prutscher zanechali v Krnově výraznou stopu. Žáci slavného vídeňského architekta Otto Wagnera město velmi ovlivnili, například Bauer projektoval vily krnovských továrníků, kteří ve městě působili před válkou. Flemmichova vila, která byla postavena podle Prutscherova návrhu v roce 1914, je jeden z mála objektů moderny, který patří městu. Expozice bude jistě velkou příležitostí představit veřejnosti tyto architekty také jako designéry konce 19. a počátku 20. století.

XIX. ročník Mezinárodního divadelního festivalu Bez hranic Český Těšín - Cieszyn 2008

Dne 28. 5. 2008 byl v Těšínském divadle v Českém Těšíně zahájen XIX. ročník mezinárodního divadelního festivalu Bez hranic.

Jako první byla v jeho programu inscenace pražského Švandova divadla Dorotka (viz foto). Hru napsala Magdalena Frydrychová z Třince.

Součástí divadelního festivalu pak bylo od 30. 5. do 1. 6. i mezinárodní setkání spisovatelů. (ek)

Knihovna města Ostravy

Výstava haptického umění mexického sochaře **Davidu Treviño Escobeda** **Výraz doteku II. - Expresion para el Tacto II.** od **2. 6. do 30. 9. 2008.**

Výstava přibližuje unikátním hmatovým způsobem umění lidem nevidomým a těžce zrakově postiženým, lidem vidícím chce umožnit vcítit se do světa nevidomých. Výstava se kona za finanční podpory statutárního města Ostravy.

Přínos tohoto uměleckého projektu tkví ve snaze přiblížit umění speciální skupině obyvatel - lidem nevidomým a těžce zrakově postiženým, kterým donedávna byla téměř zapovězena možnost užívat si estetického zážitku v oblasti výtvarného umění jako je sochařství a malířství, a podpořit tak i jejich sociální integraci. Podstatné je i to, že návštěvníci expozice z řad vidících se tak unikátním hmatovým způsobem mohou vcítit do světa zdravotně postižených. Také se tímto otvírá možnost pro další umělce z řad zdravotně postižených - tuto expozici rozšiřovat a prezentovat vlastní tvorbu. Nadstavbou by pak mohlo být průběžné doplňování i o tvorbu nadaných handicapovaných dětí. V rámci Dnů umění nevidomých na Moravě jsme např. připravili tvůrčí dílny pro děti ze základní školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Ostravě Hrabové, děti nevidomé a těžce zrakově postižené i děti zdravé - právě pod vedením pana Davidu Treviño.

Město Ostrava v rámci své sociální politiky podporuje sociální integraci zdravotně postižených do společnosti podporou řady kulturních, sportovních a společenských aktivit. Podporou této výstavy město i knihovna ještě lépe a výrazněji prezentuje svoji péči o handicapované občany a s ohledem na výjimečnost projektu mohou získat určitou prestiž nejen v rámci ČR, ale i mezinárodní. Problematika haptického umění totiž není ještě příliš známa a v sociálních programech pro handicapované zmiňována.

Miroslava Mikušková
ved. odd.půjčovny pro dospělé KMO

Ostrava město poezie

Dobrá věc se podařila! Mám na mysli literární pořad Ostrava město poezie, který byl uveden v dubnu 2008 v ostravské Komorní scéně Aréna jako první část třídílného stejnojmenném cyklu, který je iniciativou ostravského střediska Obce spisovatelů (OS). To se rozhodlo letos zvýšenou měrou propagovat tvorbu svých členů právě prostřednictvím takovýchto programů.

Středisko sdružuje téměř čtyři desítky autorů, kteří žijí na Moravě, ve Slezsku ale také např. v USA a jinde. Jsou to básníci a prozaici, jejichž knížky, vydané v posledním desetiletí, by seřazené pospolu určitě zaplnily nejednu policičku v knihovně.

První pořad Ostrava město poezie představil tvorbu autorů Lukáše Bártý, Davida Batora, Boženy Klímové, Evy Kotarbové, Miroslava Kubička, Lydie Romanské, Jarmily Skalné, Miroslava Stoniše, Oldřicha Šuleře, Dagmar Telingerové, Františka Všeňky, Karla Vůjtky a Soni Záchové. Nešlo o žádné nudné čtení jenom v sedě u stolu. Herec Zdeněk Pavlíček (režisér pořadu) a jeho kolegové Pavel Liška a Tereza Růžičková vlastně hráli miniaturní příběhy, ukryté v básních i próze a k přednesu si vymysleli i pěknou „rozcvičku“ na jevišti. To vše platí i pro předsedkyni ostravského střediska OS básničku Lydii Romanskou. Hudební vstupy k pořadu nastudovali kytaristé Pavel Marek, Lubomír Erneker.

Ráda vás nyní pozvu na další pořad z cyklu Ostrava město poezie. Bude už 18. června od 17 hodin, samozřejmě v Komorní scéně Aréna (vstupné je dobrovolné). Těšit se můžete na ukázky z tvorby Theofila Halamy, Piotra Horzyka, Jana Kukuczky, Ireny Kopcecké, Gabriely Kopcové, Kamila Kováře, Lubomíra Mana, Lecha Przeczka, Richarda Sobotky, Radany Šatánkové a Marie Vosikové.

(Celý cyklus se uskuteční s finančním přispěním městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz a ve spolupráci s uvedeným divadlem.)

Text a foto: Eva Kotarbová
www.kotarbova.eu

Na snímku zleva: P. Liška, L. Romanská, Z. Růžičková a Zdeněk Pavlíček

Sochovy národopisné slavnosti

23. - 24. 8. 2008

V obci Lhotka pod Ondřejnicí se každoročně konají Sochovy národopisné slavnosti. Na Obecním domě je pamětní deska, na památku Vincence Sochy. Od roku 1936 zde působila národopisná skupina, která si později dala název Pilky. Pod vedením pana Sochy nacvičovali nová programová čísla, pravidelně vystupovali ve Strážnici, naposled v roce 1966. V minulosti se konaly národopisné slavnosti v roce 1961 a 1964 za účasti několika souborů.

Na tuto tradici navázala Lhotka až v roce 1995, kdy na podnět starosty obce Josefa Krpce byla uspořádána folklorní slavnost k připomenutí 25. výročí úmrtí pana Sochy.

6. MEZINÁRODNÍ FESTIVAL DĚTSKÉ ASTUDENTSKÉ FILMOVÉ TVORBY

OSTRAVSKÝ KONÍČEK 2008

17. 6. - 19. 6. 2008

Místo konání : Divadlo loutek Ostrava, Záštitu nad festivalem převzali:

PhDr. Jaroslava WENIGEROVÁ, náměstkyně hejtmana Moravskoslezského kraje

Mgr. Václav JEHLIČKA, ministr kultury Ing. Petr KAJNAR, primátor statutárního města Ostravy

Program festivalu zahrnuje: soutěžní projekce filmů, odborné a tvůrčí semináře a další doprovodné akce.

Aktuálně v muzeích

Muzeum Beskyd Frýdek- Místek

Tisíce květů (29. 5. - 31. 8.)

Výstava významných textilních památek ze Sbírky orientálního umění Národní galerie v Praze.

Jiří Šuhájek - Sklo (12. 6. - 7. 9.)

Výstava díla světoznámého skláře, který je nositelem řady zahraničních i domácích cen a jeho dílo je zastoupeno v několika světových muzeích a galeriích.

Muzeum Hlučinska

MEDVÍDCI, PLYŠOVÍ MAZLIČCI - (do 14. 9. 2008)

Muzeum Těšínska

Autogramy českých a světových osobností ze sbírky Jiřího Hanibala (do 28. 8. 2008)

Výstavní síň Muzea Těšínska (Dům dětí a mládeže Orlová)

Otevřeno:

Úterý - pátek: 9 - 12,30; 13 - 17 hod.

Sobota: 9 - 13 hod

Neděle: 13 - 17 hod.

Muzeum Bruntál

Kosárna Karlovice

17. 5. - 30. 9. 2008

výstava: Květena Hrubého Jeseníku, fotografie V. Laží

Muzeum Novojičínka

ŽENY MALÍŘKY

(do 31. srpna 2008)

Obrazy a grafiky předních malířek ze sbírek Muzea Novojičínka, p.o.

Žerotínský zámek v Novém Jičíně

OTEVÍRACÍ DOBA:

1. 4. - 30. 9. 2008

Úterý - pátek 8-12; 13-17 hod.

sobota a neděle 9-16 hod.

Muzeum ve Štamberku

Náměstí, Štamberk

OTEVÍRACÍ DOBA

Úterý - neděle: 9 - 12; 13 - 17hod.

Stálá expozice z dějin prehistorie, geologie, paleontologie, botaniky, historie a etnografie města Štamberka.

HISTORIE OBJEKTU:

Městský řadový dům se štítovou orientací směrem do náměstí byl postaven na počátku 19. století při silném vlivu barokní architektury. Dnes zde sídlí pobočka muzea s orientací na Štamberk a okolí.

Nový sál Muzea v Příboře

(do 3. 8. 2008)

KŘÍŽ - Znamení utrpení i naděje

Výstava křížů ze sbírek muzea.

Kamery filmařů zaznamenaly tragické vzpomínky seniorů

Zrekonstruovat průběh masakru civilních obyvatel německé národnosti na konci druhé světové války v Leštině na Šumpersku si klade za cíl nové dílo ostravských filmových dokumentaristů Josefa Urbana a Dana Krzywone.

Kde se valí kameny - to je název téměř hodinového snímku, který vystihuje jak a v jaké atmosféře davového šílenství se tragédie odehrála.

Dokumentární drama připomíná události, které se odehrály v Leštině, malé obci na břehu řeky Moravy, na jaře roku 1945. Poté, co Němci, prchající před sovětskou armádou, zabili několik nevinných leštinských občanů, došlo k následné etnické mstě. Padly jí za oběť téměř dvě desítky občanů německé národnosti, vesměs dělníků z blízkého kamenolomu. Ani po více než šedesáti letech nejsou známi všichni viníci masakru a žádný z aktérů nikdy nestál před soudem. Někteří účastníci či svědkové přitom stále ještě nemají jasno v pojetí kolektivní viny...

"Zastali jsme se nevinných lidí, za tím si stojíme, jak na české, tak na německé straně," řekl scénárista snímku Josef Urban.

Autoři využili výpovědi svědků, dnešních seniorů (v té době dětí a mladistvých), kteří měli k tragédii nějaký vztah - například tím, že ztratili někoho ze své rodiny. V polohraném dokumentu se autoři snažili za pomoci několika desítek komparsistů navodit atmosféru, v níž se masakr Němců odehrál. Nevšední dokumentární drama ukazuje tragedii v celé její šíři: v postižení nevinných i v hledání usmíření. Krokem k usmíření se mimo jiné stalo odhalení pamětní desky německým obětem v Leštině na podzim loňského roku. (di)

↑ Záběry z realizace dokumentárního dramatu *Kde se valí kameny*. Scény popravy pěti leštinských mužů komandem SS se natáčely u řeky Opavy v Děhylově, exekuce na německém obyvatelstvu se filmovala v Darkovicích na Hlučinsku.

Abri-Flex

...vrátí Vám pocit svobody

● ABRI - FLEX

navlékací prodyšné plenkové kalhotky

Plenkové kalhotky pro dospělé, vhodné pro střední i těžké případy inkontinence, především u chodících pacientů. Maximální komfort při používání. Není nutná následná fixace.

**Výhodná
cena!**

Abri-Flex
Special

Abri-Flex

Senioři a Městská nemocnice Ostrava

Je mnoho důvodů, proč je potřeba napsat článek uvedeného názvu. Požádali jsme i něj ředitele Městské nemocnice Ostrava - MUDr. Františka Jurka.

Všeobecně zaměřená, městská ostravská nemocnice, která byla a stále je největší městskou nemocnicí v České republice, slaví letos 160 let své existence a proto má s pacienty, zejména seniory, bohaté zkušenosti. Také naši pacienti s ní mají své zkušenosti, které nám poskytují formou vyplněných dotazníků, formou písemné pochvaly, ale i kritických upozornění. Pozitivní je, že více než 90% našich pacientů by svým známým Městskou nemocnici Ostrava doporučilo. Některé pochvaly, zejména k chování zdravotnického personálu, jsou psány skutečně od srdce a jsou povzbuzením pro naši nelehkou práci.

U stížností, kterých je méně než pochval, se dají zmínit zajímavá poznání. Zatímco mladá generace je velmi kritická, vyžaduje vysokou rychlost vyšetření a má sklon zdravotníkům doporučovat, co a jak mají konat (vliv medií a zejména internetu), starší pacienti s chronickým onemocněním jsou trpěliví a vděční i za rutinní činnosti. Druhé poznání, které vyplývá ze stížnostní agendy je to, že pohled a hodnocení zdravotnictví a práce zdravotníků je dán osobními znalostmi, převážně laiků, jejich dosavadními zkušenostmi, jejich vlastním hodnotovým žebříčkem, duchovním založením, subjektivními tužbami a představami - a proto se od objektivních možností současných zdravotnických věd zákonitě liší. Naším společným cílem by mělo být umění a schopnost vzájemného porozumění. Oba subjekty spolu musí více hovořit. Pacient se musí více ptát a zdravotník musí být nejen profesionálně zdvořilý a milý, ale musí také sám vycítit, co pacientovi sdělit a jak zvýšit jeho sebevědomí a naději.

Také je třeba si uvědomit, že průměrná doba pobytu v nemocnici se zkrátila, z nedávných 20ti dnů je to dnes jen 8 dnů. Vyhovět dříve běžnému požadavku na prodloužení hospitalizace na původním oddělení o 14 dnů z důvodu "doléčení" nebo proto, "že se ještě cítí slab", je dnes nemožné. Jsou obory, kde je obvyklá doba hospitalizace jen 1 až 3 dny. Některé operační zákroky se provádí v režimu tzv. jednodenní chirurgie.

Medicína se zákonitě vyvíjí vlastním tempem a vlastním směrem - klinické obory se více specializují a vlastní činnosti se v současné nemocnici více posouvají k multioborové spolupráci. Tento trend jednoznačně směřuje k reálnému cíli, jímž je nemocný člověk. Např. díky podpoře našeho zřizovatele - Statutárního města Ostravy můžeme plánovat dvě velké investiční akce, z nichž první bude přestavba chirurgie a traumatologie se zcela novým lůžkovým oddělením (tento základní obor zůstal v Ostravě jen u nás a ve Fakultní nemocnici Ostrava), druhou pak je přestavba porodnického úseku.

To, co se dnes v nemocnici děje se dá charakterizovat jako péče operační, traumatologická, intervenční - což je používání katetrizačních a endoskopických technik, dále pak resuscitační a intenzivní. Nelze opominout též pro všechny obory nezbytnou diagnostiku, velmi náročnou na technické vybavení a speciálně vyškolený personál. Toto je hlavním předmětem práce tzv. akutní nemocnice s akutními lůžky. Pro pacienty, vyžadující delší, respektive dlouhodobý pobyt na lůžku je to tzv. následná péče, poskytovaná u nás na části lůžkové kapacity III. interního oddělení. Pro pacienty po zvládnutí akutního onemocnění, je to rehabilitační a ošetrovatelská péče poskytovaná v Léčebně dlouhodobě nemocných v Radvanicích.

V posledních desetiletích se značně prodloužila průměrná délka života i nemocnost populace a tak má Městská nemocnice, která pro svou polohu patří mezi nemocnice regionální, mnoho "svých" pacientů a proto má také velký podíl opakovaných hospitalizací, zejména chronicky nemocných pacientů z řad seniorů. Současný starší člověk mívá obvykle kromě zdravotních i své vlastní sociální problémy. A tak velmi často zdravotnický personál řeší současně se zdravotnickou problematikou i otázky sociální, což vedlo k tomu, že byl v naší nemocnici zaveden institut tzv. "sociální hospitalizace" s kapacitou 24 lůžek. Jako další zlepšení pro řešení zdravotně-sociálních situací našich spoluobčanů jsme v dubnu 2007, spolu s Odborem sociálních věcí a zdravotnictvím Magistrátu města Ostravy, otevřeli Dům sociálních služeb s kapacitou 66 lůžek. Je však třeba vědět, že i v tomto zdravotně-sociálním zařízení je délka pobytu limitována 6ti měsíci a není tedy definitivním řešením pro ty, kteří potřebují lůžkový pobyt v sociálním zařízení na dobu trvalou.

Městská nemocnice v Ostravě

Ne vždy se pacient nebo jeho rodinný příslušník dokonale orientuje v možnostech jak zlepšit svou soběstačnost, jak pomoci v domácnosti nebo jaké zařízení by bylo právě pro něj vhodné. Na tomto místě je třeba zmínit skutečnost, že v České republice máme pro oblast zdravotní i sociální péče dvě ministerstva. To není pro seniory šťastné řešení a činí to nejen jim evidentní administrativní potíže. Pro tyto potřebné občany zřídila naše nemocnice poradenskou službu a to na dvou místech. V Léčebně pro dlouhodobě nemocné v Ostravě-Radvanicích ji poskytuje 5 sociálních pracovníků, druhým poradenským pracovištěm je referát sociálních služeb přímo v centrálním areálu naší nemocnice. V praxi těchto poraden se neosvědčil telefonický způsob konsultace, ale osobní účast zájemce, protože rady a informace poskytované našimi sociálními pracovníky při vyřizování náročné agendy jsou konkrétní a odborné a velmi často jde také o poskytování osobní pomoci.

K desítkám agentur domácí péče a různých lůžkových zařízení sociální péče s nimiž naše nemocnice spolupracuje patří i hospic Sv. Lukáše. Ale to se již dostáváme k otázce zcela jiné, k otázce důstojného a co možná nejméně bolestivého umírání. Otázky a odpovědi, názory, představy a přání spojené s touto závěrečnou etapou lidského života se teprve začínají v naší společnosti diskutovat. Pravděpodobně je mezi námi stále mnoho těch, pro něž zůstávají tabuizovány, nicméně, patří i ony do tohoto nástinu mnohostranných a zajisté složitých vazeb našich seniorů se zdravotnictvím.

MUDr. František Jurek
Ředitel Městské nemocnice Ostrava

Příběh jedné nalezené chalupy

Po dokončení údolní přehradní nádrže Šance v roce 1970 zmizelo pod vodou centrum horské vesnice Staré Hamry i s částí železniční trati na Bílou. Údolní nádrž na řece Ostravici slouží jako zdroj pitné vody pro Ostravsko. Její technické parametry jsou úctyhodné: kamenná hráz 65 metrů vysoká, v koruně 342 m dlouhá, vodní plocha 335 ha. Ves Staré Hamry s historií sahající do roku 1639 dnes nejvíce připomíná už jen kamenný kostel sv. Jindřicha z roku 1865 a pod hřbitovem pomník Maryčky Magdonové od Augustina Handzela z roku 1933. Někdejší ryze horská obec se proměnila v obec rekreační. Její historii, zmizelou pod vodní hladinou, dnes už jen několik nadšenců skládá ze střípků vyprávění pamětníků, starých pohlednic a archivních záznamů. Patří k nim také ing. Pavla Zemaníková z Ostravice, která pátrá po historii jedné chalupy, objevené na dnes už historické pohlednici.

Všechno začalo motivem na dobové pohlednici: pyšnila se na ní krásná honosná stavba. Poslal mi ji pan Prokeš z Valašského Meziříčí, který sbírá staré pohlednice Beskyd. Motiv byl popsán stručně - Staré Hamry. Moc dlouho jsem nepřemýšlela a dala se do pátrání, kdeže tato stavba stála. Mimo jiné jsem také nakoukla na stránky Státního archivu ve Frýdku-Místku. Zde mne čekalo první překvapení. Uvedená pohlednice se sice v archivních fondech nachází, ale je popsána jako Gruň - turistická stanice, 1935. Zjistilo se, že pohlednice je popsána chybně. Sice je na ní popis Staré Hamry, ale student, který ji posílal, si ji nechal na Gruni označit razítkem Gruň - turistická stanice, a někdo ji takto zapsal do archivních fondů.

Mezitím mi sběratel starých pohlednic pan Prokeš zaslal motiv centra obce Staré Hamry, zabraný od severu, kde se stavba vpravo nápadně podobá hledané. Motiv z pohlednice se ocitl i na setkání důchodců, kde byli přítomni i Hamřané. Ani ti se neshodli, co by to mohl být za objekt. Dokonce padla i zmínka, že by mohlo jít o jednu hájovnu, což jsem však jako „pamětník“ vyloučila. Údolí ještě bez vody si totiž matně pamatuji, patří mezi mé první dětské vzpomínky na výlety do Beskyd. Zmíněná hájovna byla výš na cestě, která začínala u obchodu, v místě, kde Stýskalonský potok ústí do Ostravice. Říkalo se jí Pivovar, protože sloužila pro rekreaci zaměstnanců ostravského pivovaru. Dlouhá léta tam pak bydlel hajný Pargáč s rodinou. Stavení bylo po výstavbě přehrady určeno k demolici, protože je v prvním hygienickém pásmu, ale dosud stojí, má č. p. 17, lesáci tu mají kancelář a před vánocemi tam prodávají stromky. Je to opravdu krásná stavba.

Zašla jsem na Novou Ves „k čápům“, kde bydlí paní Anna Chovančíková, za svobodna Janošcová, pocházející z přenádherné, překrásné a přemilé dřevěnice z centrální části Hamer. Chodily jsme s babičkou Ančou (jak ji důvěrně nazýváme) po hamerských chalupách a lidech, prohlížely mé pohlednicové poklady a skeny z internetových aukcí. A když došla řeč na chalupu z pohlednice rozpomněla se - prý něco takového opravdu pod kostelem při cestě na Jamník bylo, ať se zeptám naší paní vedoucí v práci, že její teta tam sloužila. V práci jsem přepadla naší Aničku (pocházející z rodu Kubačáků ze samoty nad Lojkašankou), která mi řekla, že její teta sloužila ve vile, která se jmenovala vila Hubertka.

Kdo byl majitelem, si už nikdo nevzpomněl. Teta i Aničina maminka Jiřinka, která za sestrou do vily chodívala už nežijí. Anička si z vyprávění pamatuje, jak tam maminka dostala košík plný krásných meruněk, šla domů na kopec, a že byly ty meruňky takové dobré, a domů na kopec bylo daleko, tak jedla a jedla. Nejdřív, že nechá každému dvě, ale nakonec si řekla, že to by nestálo za to a snědla je všechny... Nakonec si vzpomněla také na název zapomenuté budovy - byla to vila Hubertka. Zajásala jsem aniž bych tušila, že zdaleka nemám vyhráno. Kolegyně v práci mi přinesla ukázat album a hromádku starých pohledů. Z alba na nás dýchly staré časy klidného světa, který měl na rozdíl od dnešních dní řád a styl (a více krásných chvil). Když jsem pak probírala staré pohledy, zůstal mi v ruce poslední (mohl být tak z 50let 20. století). Byla na něm hledaná chalupa, identifikovaná jako vila Hubertka (!) - na zadní straně stálo: Maryčka - zotavovna VŽKG.

Doma jsem zalistovala v publikaci o Vítkovických železárnách „Ohnivá řeka 1828 - 1978“. U roku 1945 jsem objevila záznam: Z dřívější doby zůstává podniku zotavovna Maryčka ve Starých Hamrech. Najednou jsem měla před sebou dvě vily - Hubertku a Maryčku. Pátrala jsem i na tradiční sběratelské burze v Ostravě na Černé louce. Sběratel starých pohlednic Václav Peter, který už také vydal několik publikací, měl mezi svými poklady také Maryčku. Když jsem se vytasila s původním motivem, pak on i jeho znalý kolega bez zaváhání řekli, ano, je to Hubertka!

Znamená to tedy, že Hubertka a Maryčka jsou stejný objekt? Pak jsem si vzpomněla na ředitele archivu Tomáše Adamce, stručně jsem mu uvedla zjištěné a přišla odpověď: *Paní Zemaníková, vila Hubertka měla podle dobové dochované evidence číslo popisné 401 a jako majitel je u ní v roce 1928 uvedeno Vítkovické a hutní těžiřstvo (v roce 1945 znárodněno a o rok později přejmenováno na Vítkovické železářny, později k tomu ještě přilepili toho Gottwalda). Mohla to tedy být skutečně zotavovna. To by sedělo.*

A kde se ta vila vzala? Pravděpodobně jasno nám přináší soupis duší z Farního úřadu ve Starých Hamrech. Farář byl pečlivý, psal u každého popisného čísla i podrobnosti, které nám dnes přijdou vhod. V zápise úhlednou rukou psaným se praví: *Vila Wagner, postavena na louce na Stýskalonských, kterou louku měl kat. farář od r. 1865 - 1921. R. 1920 lesní rada Arnold Wagner a zástupce patronátu řím. kat. farního kostela v St. Hamrech farář louku odebral a dal postavit stavení č. 382 pro lesního. Druhou vilu, tj. č. 401, postavil Wagner pro sebe. Právilo se, že náklad na vilu byl 340 000 Kč. Roku 1924 Wagner vilu prodal řediteli vítkovských závodů Soumscheinovi za 325 000 Kč pro penzijní fond závodů. Stýskalanky se nacházejí kousek nad bývalým centrem, takže to všechno ladí. A Hubertka stojí kousek od cesty na Stýskalony.*

A vila Wagner? Mám tušení, že se jedná o již v úvodu vzpomínanou překrásnou hájovnu. Tak jsem se nakonec dozvěděla o hledané chalupě mnohem víc, než jsem vůbec mohla tušit. Čekáte pointu mého příběhu o pátrání po jedné nalezené chalupě? Babička Anča slíbila, že "jen co na jaře sejde sníh, vyrazí na Staré Hamry, a jak budě u té vody, vzpomene si všechno a všechno mi to poví". Už aby tu bylo jaro!

Příběh jedné nalezené chalupy nekončí (únor 2008)

Nádherné slunečné mrazivé ráno. Už delší dobu si brousím zuby na Staré Hamry. Obvykle tam v zimě nejezdíme, ale počasí nás přesvědčilo, že máme vyrazit.

Zastavili jsme u kostela, který jsme obešli a samozřejmě zmizeli na zakázaném chodníčku vedoucím k přehradě (já si říkám, že když je to tady „moje území“, tak mohu nakouknout všude, nijak neškodím a koupat se ve vodárenské nádrži na pitnou vodu také nehodlám). Otevřel se nám krásný výhled na Stýskalonskou zátoku. Sluníčko hřálo, i když přehrada byla zamčena zasněženým ledem. Při zpáteční cestě ke kostelu jsme vlevo v lese zahlédli ze sněhu čnějící základy, v těch místech někde stál prý chudobinec.

Poté jsme se přesunuli na Stýskalanky. Cestu k hájovně - někdejší vile Wagner, známe. Vrtá mi hlavou motiv z pohlednice, kterou jsem získala na poslední burze. Vila Wagner se svými pozemky sousedí s pozemky okolo Hubertky. Dnes hájovna Lesů ČR se nám zjevuje v plné kráse, je pečlivě obložena nasekaným dřevem, na louce pod stavbou je krmelec. Pak přecházím po louce pod cestou směrem k vodě. Sníh je promrzlý a mírně se do něj bořím. Vlevo šumí Stýskalonský potok a já najednou stojím u betonového plotového sloupku s úchyty. Stojí si tu jen tak jako by mi říkal: Jsem to opravdu já - Hubertčin kus plotu. Všude je tam křoví, tak se škrábu na cestu a jdu kousek po ní. Dolů vede sotva zratelná rovněž zarostlá cestička. Nepletu se, protože cesta je místy upravena zídou z kamení. Víím, že kousek dál jsou staré základy. Kdysi jsem tu už byla, ale tehdy mě ani nenapadlo, že po nich budu pátrat v souvislosti s dávnou krásnou stavbou, která se ztratila a zůstala jen na dobových motivech. Myslela jsem si, že je pod vodou, ale když jsem se ocitla u základny, věděla jsem že jsem „doma“. Přede mnou se rýsoval základ stavby včetně té atypické verandy, kterou jsem na pohlednici prohlížela snad stokrát...

Kamenné základy na mne koukaly ze zbytků sněhu a jakoby říkaly: *Tak jsme se konečně našli! Nádherné místo, i v únorové zimě, krásně prosluněné a působící blahodárně na duši. Co to slyším? Vlídlný hlas paní domáček, jejíž jméno jsem se ještě nedozvěděla, se ozývá z kuchyně, kde připravuje skvělý nedělní oběd a ...*

Vracím se do reality. Ale stejně se mi zdá, že tu vila stojí. Žilo se tu určitě spokojeně, protože ten klid vyzařuje z tohoto místa, které se hrdě vypíná na mírné vyvýšenině nad dnes již věčnou hladinou přehrady. Loučím se mlčky a někdy přijdu zase. A jsem ráda, že až přijde jaro, místo se zazelená, ptáci budou zpívat a nikdo nebude tušit, že Hubertku nesmí rušit ...pšššt... hlavně ji neprozradíte.

Pavla Zemaníková

Pozn. redakce: Článek je redakčně krácen. Celou verzi příběhu hledání je možné si přečíst na: <http://www.kotarbova.eu>

Třeba také znáte nějakého znalce starých Beskyd či sběratele dobových motivů z Beskyd, uvítáme na něj kontakt. Je řada zajímavých lidí a někdy stačí úplná náhoda, aby se k nim člověk dostal. Rádi kontakt paní Zemaníkové předáme.

Malá úvaha o čase, komunikaci a přátelství

Všimli jste si už, jak moderní komunikační prostředky, jako fax, mobilní telefon s možností posílání zpráv SMS, a také jedna z nejmodernějších možností, e-mail, selhávají, jestliže nám chybí to nejdůležitější - čas? Tak totiž tomu eufemisticky

říkáme, ve skutečnosti nám chybí prostě dobrá vůle.

Říkáme, že jsme neměli čas, měli jsme přece tolik důležitých, neodkladných záležitostí. Neodpověděli jsme na dopis, nemohli jsme dokonce napsat ani lísteček, zatelefonoval, řici pár slov na záznamník, nemohli jsme vyklepat krátkou SMS zprávu na mobilním telefonu a přidat podle nálady třeba malý směřující se obličejíček. Chceme-li opravdu s někým komunikovat, máme přece vždycky čas! Těch deset, či ještě méně minut, které by tento hovor či e-mail trval, tvoří v poměru ke 24hodinám celého dne, toho dne, kdy jsme „absolutně neměli čas“ jen nepatrný, směšný zlomeček.

Malé dárky udržují přátelství. Malým dárkem může být někdy i trocha našeho tak vzácného času. Musíme se snažit ušetřit čas, říkávame. Ale co s tím ušetřeným časem pak uděláme? Schováme si ho v krabicích na půdě, abychom jej snesli dolů, až se nám ho bude nedostávat? Abychom ke svému údivu zjistili, že se nám tento uschovaný čas rozpadl pod rukama jako hedvábí starého vějíře?

S léty nám ubývá přátel, mnoho z nich odchází tam, kde je už nikdy žádný z moderních komunikačních prostředků nezastihne. V poslední době jsme s nimi nemluvíli, nenapsali jsme ani řádek, neměli jsme přece absolutně čas. Ale možná, že máme několik krabic usetřeného času, usetřeného právě na tom příteli, jehož adresu už můžeme jenom škrtnout ze svého adresáře. Nezeptali jsme se ho včas, jak se mu daří, nevyslechli jsme ho, nepotěšili, neměli jsme přece čas, měli jsme sami tolik starostí a tolik jiných důležitých úkolů!

Vzpomínám na citát z Miguela de Cervantes, který mi napsala do dnes již dávno kamsi zmizelého památníku moje maminka: **Na velkých hodinách času je napsáno jediné slovo- "Ted". Ulicí „Potom“ dojdeš do domu „Nikdy“.**

Díváme-li se na věc z pohledu času, lze také velice snadno zjistit, kdo je náš skutečný přítel. Jestliže si na někoho vzpomeneme až poté, co jsme udělali všechno to neodkladné a důležité co jsme si naplánovali a podle našeho mínění bezpodmínečně udělat museli, pak bychom vztah k němu neměli označovat jako přátelství. Jestliže nepotřebujeme ve chvílích radosti i smutku, obav i nadějí sdílet své pocity s přáteli, nepotřebujeme je vůbec. Nejsou vlastně našimi přáteli, a bylo by čestné jim to sdělit, aby zbytečně nečekali. Domnívat se, že na to přijdou sami, až pocítí naši lhostejnost a nezájem je zbabělé.

Když jsem byl mladý, bylo mi lehké pod jabloní u popévajícího domu, šťastný, že tráva je zelená a noc nad roklí plná hvězd, čas nechal mne povykovat a lézt zlatého v radosti očí svých, já mezi trakaři ctěn byl princem jablečných měst a pod oním časem svázel jsem stromy a listy vznešeně s chudobkami a s ječmenem po řekách spadaného světla.

Ten čas, o kterém hovoří básník Dylan Thomas uplyne rychle. Řeka spadaného světla zmizí a Čas vás nenechá do nekonečna povykovat a lézt v radosti očí svých. Jak je to s vámi a vašimi přáteli? Dáváte jim občas vědět, že o nich víte, a že si ceníte toho, že jsou? Máte na ně čas? Občas? Včas?

Věra Pokorná

INFORMUJEME

Hygienická opatření a dekontaminace osob

V poslední době se stále častěji hovoří ve sdělovacích prostředcích o hrozbě bioterorismu a v souvislosti s tím o různých mikroorganismech, schopných za určitých podmínek vyvolat u člověka infekční onemocnění, které může při nedodržování zásad chování přerůst v epidemii.

K hlavním orgánům, které jsou oprávněny nařizovat mimořádná opatření při epidemii a při nebezpečí jejího vzniku patří Ministerstvo zdravotnictví a Krajské hygienické stanice. Systém zajišťování hygienických opatření je obecně stanoven zákonem č. 258/2000 Sb. Mezi základní protiepidemická opatření, která jsou v takovém případě přijímána patří :

- zákazy nebo omezení nakládání s výrobky, kterými může být šířeno infekční onemocnění,
- zákaz nebo omezení styku skupin osob podezřelých z nákazy s ostatním obyvatelstvem - karanténní opatření,
- vyčlenění lůžek ve zdravotnických zařízeních,
- provedení dekontaminace na celém zasaženém území,
- mimořádné očkování a preventivní podávání jiných léčiv ke zvýšení odolnosti osob.

Dekontaminace je jedním z opatření, která je prováděno s cílem snížit škodlivé účinky kontaminantů na bezpečnou úroveň pro zdraví člověka a vytvořit podmínky pro obnovu normálního života. Po opuštění zasaženého prostoru se provádí zpravidla částečná dekontaminace, při které se použitý kontaminovaný oděv uloží do igelitového pytle, povrch těla se osprchuje a umyje mýdlem s antibakteriálním účinkem. Celý povrch těla se desinfikuje (např. zředěným roztokem přípravku Jodisol, Persterilu apod.) a oči se vypláchnou borovou vodou. Po dekontaminaci si osoby obléknou čisté náhradní oblečení.

Jaké jsou obecné hygienické zásady ochrany před proniknutím nebo zanesením nákazy do organismu ?

- K pití i mytí používat pouze prověřenou vodu. Zásadně nepoužívat vodu z neznámých a nejištěných zdrojů. Dokud není jistota, že pitná voda je nekontaminovaná, upravovat vodu převařením a to nejméně po dobu 10 min, čímž se zničí živé bakterie.
- Nejíst pevnými obaly nechráněné nebo neprověřené potraviny. Máte-li pochybnost o nezávadnosti potravin, raději je nepoužívejte.. Ke konzumaci volit pokud možno tepelně upravené potraviny.

- Dodržovat ve zvýšené míře zásady osobní hygieny. Jednoduché a základní hygienické opatření, které pomůže chránit zdraví je umývat si ruce vždy před jídlem a po něm, po styku s kontaminovanými povrchy, dále vždy před a po použití WC. Pokud je to možné, používat k osobní hygieně mýdlo s antibakteriálním účinkem.

- Nedotýkat se uhynulých zvířat, ptáků a jiných podezřelých předmětů.

- Sledovat svůj zdravotní stav a při prvních příznacích onemocnění ihned vyhledat zdravotnickou pomoc. Po průniku nákazy do lidského organismu po uplynutí inkubační doby dochází k rozvoji onemocnění. To je vždy doprovázeno základními příznaky, mezi které patří horečka, zánět, vyrážka a další reakce imunitního systému.

- Používat vhodné prostředky k individuální ochraně. I improvizované prostředky osobní ochrany mohou představovat významnou bariéru znesnadňující zanesení nákazy do organismu.

V ochraně proti nebezpečným nákazám nelze použít jednoduchý a univerzální systém. Konkrétní protiepidemická opatření určí orgány ochrany veřejného zdraví v závislosti na druhu onemocnění a tato opatření jsou závazná pro každého občana.

Ing. Josef Brettschneider
HZS Moravskoslezského kraje

Muž na vozíčku pomáhá řešit bezbariérovost

Padesátiletý Miroslav Filipčík, kterého pád ze skály před 26 lety upoutal na invalidní vozík, už tři čtvrtě roku pomáhá ostravskému magistrátu vytvořit ve městě co nejvyšší podmínky pro zdravotně postižené lidi. Jeho úkolem je jak zhodnotit už existující stavby v majetku města, tak se i podílet na přípravách nově chystaných městských projektů. Přestože podle Filipčíka nepatří Ostrava z hlediska bezbariérovosti k nejhorším, bude trvat ještě desítky let, než bude upravena tak, aby se handicapovaní cítili bezpečně a mohli se bez problémů přepravit, kam potřebují.

"Nabídka jsem dostal přímo od města, jsem zřejmě jeden z mála lidí na vozíčku, který má stavební vzdělání a navíc byl ochoten do toho jít," řekl. Situaci mapuje v celé Ostravě a zaměřuje se nejen na podmínky pro vozíčkáře, ale také pro lidi se zrakovým a sluchovým postižením nebo pro seniory a maminky s kočárky. Bude se také podílet například na projektu zástavby na území bývalé koksovny Karolina.

Město nyní připravuje tzv. bezbariérový generel - vytyčení bezbariérových páteřních tras, na které budou moci dále navazovat i městské obvody. "Je to první krok, jak se dostat ke státním penězům, z nichž pak mohou být tyto úpravy částečně financovány," vysvětlil Filipčík. Hlavní problém vidí hlavně v nekoordinování projektů. "Postaví se bezbariérová budova, ale už se nemyslí na to, jak se člověk dostane z parkoviště, případně jaká bude návaznost na hromadnou dopravu," přiblížil problém Filipčík. Dodal, že hůře jsou na tom v Ostravě hlavně menší okrajové obvody města, které mají spíše vesnický charakter.

Špatným příkladem je podle Filipčíka např. budova v Ostravě-Mariánských Horách a Hulvácích, v níž se vyplácí sociální podpora. Protože jde o starou budovu, je zcela bariérová. Další problémy jsou také v dopravě. Vozíčkář se sice dostane do nízkopodlažní tramvaje, ale když z ní chce v centru vystoupit, nemá téměř šanci. Výstup na řadě zastávek je totiž přímo do cesty, nebo má nevyhovující ostrůvek. Naopak za poměrně dobře přístupnou považuje budovu Nové radnice, v níž sídlí magistrát, a to i přesto, že jde téměř o 80 let starou budovu. (di)

Pamětníci, vzpomínejte!

Vzpomínky, které si nosíme v hlavě, mají jednu nevýhodu, dokud je nenapišeme na papír nebo nevyprávíme, nemůže do nich nikdo nahlédnout. Je velká škoda odcházeti-li do nekonečna s námi, aniž by zkušenosti, poučení, radosti byly odevzdány jiným. V rubrice „Váš příběh“ se snažíme zabránit této ztrátě. Spolu s vámi chceme popisovat dějiny všedního dne obyčejných lidí od dětství, přes poznávání světa k podmínkám života a práce, až po překážky, které bylo potřeba překonávat. Těšíme se na obálky, označené heslem „Váš příběh“. Do jednoho „příběhu“ se teď s námi přeneste...

"Špionománie"

Mé vzpomínky míří na začátek padesátých let, kdy se rozhořel nebyřvalou měrou hon na špióny.

Po úspěšném zvládnutí první třídy, která se vyznačovala hlavně pobryndanými prsty a kaňkami inkoustu jsme všichni postoupili do třídy druhé a pak dále. Měl jsem neustálou snahu používat inkoust i k jiným účelům než ke psaní. Namáčení do kalamáře, otírání perka do hadříku (nebo kalhot) byla práce tak vysilující, že na psaní už nezbyl čas. Táta byl přemýšlivý člověk a řekl si, když mu to jde, tak dostane hoch plnicí pero. Nápad to byl bezvadný. Pamatuji si, že jsem byl první takto vybavený žáček v naší třídě. Vytahoval jsem se! Nevím, kde táta to tzv. „věčné pero“ sehnal. Tenkrát to byla vzácnost. I propisky byly tenkrát sci-fi. Vypadalo to jako normální tužka s krytem na hrotu. Pamatuji si, že to psalo jakousi hnědě fialovou barvou.

Tak a teď se zase vrátím k těm špionům. Mnozí si jistě pamatujete na pohromy, jaké způsobovali nepřátelé míru a pracujícího lidu naší země. Bylo to tak strašné, že jsme s klukama organizovali hlídky proti balónům, ze kterých měli padat američtí brouci, přezdívaní starými hospodáři jako mandelinky bramborové. Možná byli imperialisté tak rafinovaní, že je vypouštěli zrovna v době, kdy jsme česali sousedovi třešně. Jistě je, že jsme chodili místo učení na sběr mandelinky. Furt! Asi proto mám do dneška mezery v českém jazyce.

Jednoho krásného dne, když jsme náhodou nebyli v brambořišti, přišel do třídy „esenbák“ v uniformě. Tenkrát to ještě nebyli příslušníci VB. Začal nás poučovat jak z Ameriky pouštějí balóny, ve kterých jsou kromě již známého brouka další předměty. Soudruh nám vyprávěl, jak se po lesích povahují věci, které lákají především děti. Panenky napěchované travinou, otrávené bonbony a jiné... „Například můžete nalézt patentně pero, které je vlastně zbraň“. V tu hodinu jsem zrovna byl za odměnu posazen k holkám do první lavice. Sledoval jsem výklad a plánoval, kam za těmito předměty hned po vyučování vyrazíme. Bezděčně jsem vzal do ruky onu vzácnou věčnou tužku a ozvalo se najendou zřetelné klapnutí. Pan učitel ke mně přiskočil, vylepil mi pořádný pohlakev a strážce pořádku se zvedl z podlahy, očistil si kolena a sprostě mi vynadal. Zbytek "zajímavé" přednášky jsem pro vylekání soudruha absolvoval v kleče za kamny. Od táty jsem dostal další pohlakev a ono věčné pero mi bylo zabaveno. A tak kvůli špionům nevím, jestli opravdu bylo věčné...

Zato věčné bylo chytání špionů. I když se v té době už nebyly v kurzu Rychlé Šípy, přesto se v ulicích bojovalo. V každé ulici a nebo čtvrti byla parta děcek bez rozdílu pohlaví, která hájila svá území proti nepříteli. Naším územím byl i opuštěný Židovský hřbitov. Tedy opuštěný, ono vlastně nebyl nikdo, kdo by se o něj staral. Původní židovské obyvatelstvo bylo zdecimované po válce a ti zbylí už cítili další problémy.

Pietně jsme obcházeli prostor márnice a za hřbitovem, v dolíku se konaly přípravy na boje. Ten dolík jsme měli prolezlý jako vlastní barák. Přesto jsme jednou našli ze země čouhající kulometný pás. Hrabáním jsme se dostali k dostatečné zásobě munice. Kde se vzala, to nikdo nevěděl. Jedno bylo ale jisté, že důkladné pokusy likvidovat onu municí v ohýnku, se ukázaly jako volovina! Zato jsem se naučil perfektně se krýt (později na vojně se mi to hodilo). Bratranec z Prahy byl ale toho názoru, že se to musí odevzdat na SNB. Sliboval si pochvalu, medaili a...

Nevěřili byste, kolik se pod teplákovou bundu vejde nábojů. Namotali jsme zbylé kulometné pásy kolem sebe jako hrdinové mexické revoluce a šlapali na služebnu. Tam jsme vysypali náš nález na stůl a sledovali blednoucí tváře postarších esenbáků. Žádná medaile, doma následoval výprask a domácí vězení. Stejně se mi podařilo pár patron schovat. Později se hodily, když jsem se stal „majitelem“ pistole devítky.

Náš kraj byl vůbec zajímavý. Za války byly lesy plné partyzánů, hlavně od pátého května 1945. Pak se združstevňovalo. Zase žádná idyla. Musíte uznat, že pro dětskou duši to muselo mít následky. Běžel čas, špionománie pomalu ustupovala a my jsme brali rozum. Jednoho krásného dne se parta kluků vypravila na pivo. Protože ve městě to nebylo ono, chodilo se do blízké vesnice. Pět kiláků tam, jedno pivo a šlo se zpátky. Nevinná zábava. Asi v půli cesty stál na louce baráček. Cesta už k němu nevedla, pouze cestička. Kdo byl tenkrát iniciátorem celé akce se už dneska neví a také je to jedno. Jeden z nás vyběhl a proletěl kolem baráku, houkl na dědka (který tam přežíval) a zmizel za potokem. Za potokem si pak sedl na skalku a tiše čekal. Zbytek party vletěl k baráku a začal dědka vyslýchat, že tam schovává špiona. Pane nelžete, my ho honíme a tady u vás zmizel. Děda celý vyjevený prásknul i to, že má malou penzi. Po prohlídce baráku dostal potvrzení, že neukrývá žádné špióny, a že má proto dostat větší důchod, ať si dojde do města, tam náš agent zařídí ostatní. Agent byl skutečná postava ve městě, ale nepočítali jsme s následky. Onen děda se oblékl do svátečních šatů a vyrazil. Agent koukal jako sůva z nudlí a nenapadlo jej nic jiného než běžet k policajtům. Dopadlo to dobře. Jako pracující mládež jsme byli omilostněni a dostali pouze dvojky z chování. Tenkrát se takové věci řešili docela normálním způsobem. Pár facek ve správnou dobu je víc než pokárání a čtyři sta padesáté vážné varování. Takových „blbých“ nápadů bylo více, ale to by bylo na delší povídání...

Mirek Herout

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY S VÝUKOU JÍZDY NA KONI

8 turnusů (vždy od pondělka do pátku v termínech:
7. 7. - 11. 7.; 14. 7. - 18. 7.; 21. 7. - 25. 7.; 28. 7. - 1. 8.;
4. 8. - 8. 8.; 11. 8. - 15. 8.; 18. 8. - 22. 8.; 25. 8. - 29. 8.)

cena 2 000,- Kč

(v ceně jsou zahrnuty dvě svačiny, pití, jezdecký výcvik
a vedoucí zajišťující program a dohled nad dětmi)

?? nástup bude každý den do 8 hodin,
ukončení dne bude do 18 hodin

(rodiče si musí své dítě do 18 hodiny vyzvednout)

Kontakt : SDO Brontosauři - středisko DVOREČEK
Rajnochova 6, 718 00 Ostrava - Kunčičky, www.sdo.cz
tel/fax: 596 240 922, 603 279 237, E-mail: info@sdo.cz

Spatřit mužského za lékárnickou "tárou" je opravdu unikum

Projít se skutečnou lékárnou může být někdy docela zábavné. Jedno sobotní odpoledne jsme se s klubem Společnosti senior vydali do lékárny U jednorožce, v Ostravě, na náměstí Republiky. Proč v sobotu a proč odpoledne?

To proto, že jsme byly pozvány na návštěvu do „zákulisi“ lékárny, a aby se nám mohli věnovat, museli jsme tam přijít v době tzv. mimoprovozní. Protože většina z nás zná lékárnu jen z pohledu „před pultem“, byla to pro všechny velmi zajímavá zkušenost a zvědavých otázek, na které vedoucí lékárny Mgr. Kraina ochotně odpovídal bylo opravdu mnoho. Pojďte tedy s námi na malou procházku voňavou lékárnou „U jednorožce“...

(Bájný jednorožec, o němž jsou zmínky již ve 4. století před Kristem, je podle historických záznamů divoké zvíře podobné koni. Mělo žít na pomezí starověké Persie a Indie. Vysokou cenu rohu určoval údajný nesnadný způsob jeho získávání. Mohl být chycen jen tehdy, spatřil-li čistou pannu. Tehdy zkrátí, položil hlavu do jejího klína, usnul, roh mu mohl být odebrán a používal se k výrobě mastí a prášků... tolik legenda)

Lékařnické povolání je jak se zdá doménou žen...

Je pravda, že žen ve farmacii je podstatně více, i když teď už se to začíná vyrovnávat.

Jak by jste charakterizoval práci lékárníka? Je náročná?

Co se studií týká, je to určitě jeden z nejtěžších studijních oborů co do náročnosti. Z pohledu metodologie, je v něm obsaženo vše, co se týká člověka, pak lékařství, ekonomika a další. Určitě to není práce jenom za pultem. Mimo chodem za pultem tu není práce žádná, protože to není pult ale „tára“. Práce je zde samozřejmě více, a já vám teď ukážu čím to vlastně začíná a čím to končí. Sami uvidíte, že práce lékárníka není jen ten výdej léků.

Na procházce, která následovala jsme se přesvědčily, že je to práce nejen zajímavá, ale i velmi náročná.

...Jeden vstup je pro zákazníky a jeden pro zboží a personál. To proto, že by se nemělo stát, aby se zákazník potkal se zbožím, které ještě není zkontrolováno a také kvůli hygienickým podmínkám.

První místnost do které jsme vstoupili je přejímka zboží. První hromádka - zboží ještě není zkontrolováno. Druhá hromádka - zboží, které je pomocí e-mailu nahráno do počítače a zkontrolováno, že na tom papíře je skutečně to, co v krabicích. Musí se kontrolovat počet kusů, šarže a expirace. Šarže je výrobní číslo - když dojde k nějakému problému, musí se výrobky stahovat z trhu. Expirace znamená dobu použitelnosti přípravku. Ve skladu je zboží podle abecedy, druhů atd... velice přehledné! V přípravně musí být absolutní čistota, ani kytka zde nemohou být. Umývárna slouží k umývání nádobí, které se používá k výrobě mastiček apod., musí se umývat podle určitého řádu a pak sušit, sterilizovat. V každé místnosti visí řád jak se musí místnost udržovat, čím se musí mýt a kdo ji musí mýt. Sanitářka musí mít deníček a zapisovat úplně všechno, co se umývá, kdy a čím. Sklad a přípravna musí mít samostatné lednice, přípravky se nesmí míchat. Opiáty a jedy musí mít zamykatelnou skříňku. Barevné šuplíky (pěkný a estetický vzhled) jsou vytahovací, zvláštní mechanismus je lehce otvírá. Počítačové vybavení je samozřejmostí a usnadňuje práci.

A teď obecně, na co se nejvíce zákazníci ptají?

Na co??? Úplně na všechno! (*smích...*) I na počet mých dětí, když na to přijde.

Když některý pacient přinese léky, které jsou prošlé, co se nimi dělá.

Tady vidíte kontejner, který obsahuje prošlé léky. Máme smlouvu s OZO, v každém městě existuje nějaká firma, se kterou je možné uzavřít smlouvu na likvidaci nebezpečného odpadu. V budoucnu se mají zpřísnit pravidla, takže asi bude potřeba mít přesný seznam všeho, co v těch kontejnerech je. Někdy lidé donesou plnou tašku různých léků, třeba po zemřelém příbuzném a při sestavování seznamu to bude hodně náročné, protože mnohdy je ten obsah neznámý.

Je třeba apelovat na lidi, aby léky do lékáren nosili? Není jednodušší to vysypat do záchodu a spláchnout...

Důležitá je výchova k prevenci. Už děti na zákl. školách by se měly učit, že se léky nesmí vyhazovat do kontejnerů, protože hrozí riziko, že člověk nebo i zvíře něco z toho sní. Mnohdy přijdou lidé a ptají se „mohu vám to tu nechat? Já odpovídám - ne můžete, ale musíte! Na každém příbalovém letáku máte napsáno - nepoužité léky vraťte do lékárny!

Existují léky bez doplatků a s doplatky. Doporučujete pacientům, aby si vzali raději levnější plnohodnotný lék, nebo jim jednoduše dáte to co jim podle receptu předepsal lékař?

My je nemůžeme přesvědčovat. Tu variantu jim můžeme nabídnout. Není to otázka toho, že jsou české nebo zahraniční, ale je to otázka originálních nebo generických firem. Originální jsou firmy, které se zabývají vývojem léku, přivedou na svět novou skupinu léků. Potom jsou ty generické, které si od nich koupí molekulu, ale už nevykládají peníze na výzkum a tím pádem jsou tyto výrobky pak levnější.

Ale i teď jsou třeba léky, které jsou domácí s doplatkem a zahraniční bez, takže se to nedá generalizovat. Je naší povinností nabídnout levnější lék, ale je to také základní pravidlo přístupu k zákazníkovi, a v tom, jak se pořád ceny mění, tak i lékaři mnohdy nejsou orientováni, protože neví jak je to momentálně na trhu.

Problematika nečitelných receptů. Kdo potom za to odpovídá?

Lékařník je osoba zodpovědná za to, co pacient dostává. Je na nás, abychom zkontrolovali případné omyly lékařů. Lékařnický výdej je vlastně poslední kontrola, kterou odborný zdravotnický personál provádí. A pokud je ten recept nečitelný tak buď pacient má představu o tom co užívá, a nějak se na tom vzájemně shodneme anebo se kontaktuje lékař a ptáme se na to, co bylo předepsáno. I to se stává, ale pokud si nejsem jistý, tak pacientovi lék vydat nemohu.

NA NÁVŠTĚVĚ

POZNÁMKA

Vidíme tady informační panel... Je povinný?

Není povinný, povinnost je informovat pacienty o cenách a my jsme to vyřešili tímto panelem. Je napojen na náš počítačový systém, je to nákladné, ale do budoucna se dá více využít, umístit na něj např. reklamu o produktech, zatím tím řešíme administrativní povinnost. Ale stejně 99% pacientů nespolehá na to co si tam přečtou, stejně se ještě pro jistotu zeptají lékárníka na cenu.

Důležitá je atmosféra, spokojenost zákazníků a přátelskost zaměstnanců. Uspořádání zboží tak, aby bylo přehledné, aby upoutalo, to jsou drobnosti, které sází na vizuální dojem. Lépe si povykládat s lékárníkem a máte možnost se dovědět více.

Je důležité jaký přístup má lékárník, že jen nenapiše na krabičku jak lék užívat, ale přidá radu jak s přípravkem zacházet a zdůrazní některé důležité aspekty.

Mělo by to být běžné i v lékárnách, kde je velký provoz, i když v menších lékárnách je více času na to poradit se s lékárníkem. To vše by mělo být cítit už v tom jak vstoupíte do lékárny, mělo by to z té lékárny vyzařovat, ano to je to místo, kde si vše mohu nechat vysvětlit.

Reklama dělá hodně a hodně nás dovede ovlivnit.

Někdy jsou pacienti hodně ovlivněni reklamou. Přijdou a zeptají se co vy na Proenzi? Co na to mám říct? Já bych spíš potřeboval vědět co ho trápí, protože je řada přípravků, které mají různý význam a použití. Přijde starší paní, já ji vysvětluji jaké jsou mezi přípravky rozdíly a ona pak nakonec stejně řekne, tak mi dejte to Proenzi. Zprvu jsem se naštvál, ale nakonec jsem si řekl, něco jsem udělal špatně, když jsem pacienta nepřesvědčil, že se rozhodl pro svůj původní požadavek.

A co lecitin je dobrý?

Já ho "baštím" také. Určitě je dobrý a jako doplněk stravy je přínosem.

Přesvědčil jste nás... Tak děvčata budeme nakupovat! Dobře pojďme na to...

Text a foto: Ludmila Holubová

Pozvánka na přednášky

V klubovně Společnosti senior, Na Jízdárně 18, Moravské Ostravě se konají pravidelné přednášky. Velmi zajímavé byly právě přednášky Mgr. Krajiny např. na téma:

- Povídání s lékárníkem
- Dlouhá cesta (léků) k pacientovi
- Za kolik v roce 2008

Na další přednášky o jejichž termínu konání se dozvíte např. v Ostravském programu jste srdečně zváni.

Poslanec Jiří Carbol:**Na chystané privatizaci by senioři prodělali**

Vypadá to, že některé návrhy ministra Julínka (resort zdravotnictví) jsou problematické. Např. transformace fakultních nemocnic na akciovky zdaleka není pro všechny poslance dolní komory přijatelná, s odůvodněním, že ohrožuje existenci špičkových zdravotnických zařízení. Tyto nemocnice poskytují pacientům

zpravidla nejdražší a nejmodernější léčbu. Podobná situace je také u navrhovaného prodeje zdravotních pojišťoven do soukromých rukou.

„Takové řešení je velmi pochybné a postup ministerstva navíc není podepřen analogickou praxí jinde v Evropě. Z těchto důvodů nejsem přesvědčen, že by mohlo vést k zlepšení péče o pacienta a ke skutečně dobré reformě zdravotnictví,“ říká poslanec Jiří Carbol (KDU-ČSL).

„Privatizace zdravotních pojišťoven a páteří sítě nemocnic by byla navíc nevratná a takový krok musí mít širokou společenskou podporu.“

Pane poslance, jako místopředseda parlamentního výboru pro zdravotnictví máte značné možnosti zasahovat do reformy. Co říkáte připravovaným změnám v zákonech a jak se mohou odrazit v péči o zdraví seniorů v našem kraji?

„Změny, které připravovalo ministerstvo zdravotnictví v čele s ministrem Julínkem byly vysvětlovány snahou zkvalitnit a zefektivnit zdravotnickou péči. Např. tzv. regulační poplatky měly snížit zneužívání zdravotní péče, aby se lékaři mohli věnovat opravdu nemocným pacientům. Je pravdou, že třeba na lékařské pohotovosti po zavedení poplatků znatelně ubylo pacientů, ovšem například u dětí se nedá o zneužívání lékařské péče skoro vůbec mluvit...“

Promiňte - ale já se ptal především na seniory.

„Dnes už je faktem, že Ministerstvo zdravotnictví připravuje ještě letos kroky k privatizaci Fakultní nemocnice v Ostravě. Jestli to projde, jsem přesvědčen, že právě senioři tím budou postiženi nejvíce. Toto špičkové zařízení je nemocnicí, která funguje ve veřejném zájmu z veřejných prostředků, tak je tomu i ve vyspělých zemích Evropy - a má to tak zůstat. Osobně budu proti privatizaci Fakultní nemocnice v Ostravě neustále vystupovat.“

Proč si myslíte, že by privatizační kroky úroveň zdravotnictví v našem kraji snížily?

„Zmíněné vysoce odborné zdravotnické zařízení má pro celý kraj mimořádný význam, je špičkově vybavené, včetně odborného zázemí. Přitom nemocnice je dostupná pro každého, kdo špičkovou péči potřebuje, bez ohledu na jeho finanční situaci. Je to něco jako krajské rodinné stříbro, budované posledních třicet let. Proč jít do nevratného kroku, který neslibuje zlepšení? Privatizace veřejných prostředků na zdravotnictví se stala jakýmsi všelékem na zdravotnictví a to je podle mého názoru špatně.“

Nebývá pravidlem, že soukromý vlastník je lepší hospodář než stát?

„Soukromý vlastník skutečně hospodář lépe, ale na vlastní šekovou knížku. Privátní nemocnice by měla privátního, čili soukromého vlastníka, podnikatele ve zdravotnických službách. To je snad možné u lázní a specializovaných zařízení. Fakultní nemocnice však tvoří významnou složku páteří sítě zdravotnické péče v kraji. Musíme se ptát, kdo by vlastní na chystané privatizaci něco získal?“ (di)

Návrat do dětství

Jen málo seniorů stále ví, že existuje i internetový deník *Seniortip*. Vskutku seniorský proto, že neobsahuje placené panské rady moudrých odborníků pro dědečky a babičky, ale že je autentickým dílem dříve narozených. Ti do něj nejen píší, ale posílají tam zajímavé fotografie. Sousedsky si podle svých schopností radí jak to či ono udělat a také, co uvařit. Protože jde o jakýsi moderní samizdat, nemají placené redaktory a nevyplácejí žádné honoráře. Kdo má co zajímavého říci, je gramotný počítačově i jinak, pošle příspěvek, a ten je téměř jistě otištěn. A protože se v textech objevují chyby, a leckdo se proto bojí i něco napsat, ač ho svrbí ruka, ocitl se na stránkách časopisu i "Jazykový koutek"

Začalo to nenápadně

„Před nějakým časem se v komentářích pod vyprávěním o souboji malého Vietnamce Taie se záłudnostmi češtiny objevil nápad, aby se součástí magazínu stal jazykový koutek, který by pomohl omést prach z vědomostí, které jsme kdysi ve svém dětství do hlav pracně vpravili. "A když se na osobu, která tento nápad vypustila z úst, nesneslo hromobití, byl nápad rozšířen o dotaz, zda bych se jazykového koutku neujala já. Ba dokonce se našla i taková „šprtka“, která slibovala, že si ořeže tužičku a posadí se do první lavice, aby jí neušlo ani slovo! (Zapomněla ovšem, že největší „šprtí“ sedí v lavici poslední a nevyznačují se ořezanou tužičkou, nýbrž pytlíkem ovoce z vlastní zahrádky položeným nenápadně na učitelský stolek...) Nu což! Materština mě živila po několik desetiletí, tak se o takové malé poradenství pokusím. A když čtenáři nebudou spokojeni či pomine zájem, jazykový koutek prostě skončí...“

Tak popisuje začátky jazykového koutku jeho autorka Míla Nová, učitelka na penzi, jedna z oblíbených autorek. Netušila ovšem, jak se její počin "zvrhne". Z účtyhodných babiček a dědečků se najednou stali nezvedení žáčci pověstné Třetí bé, kteří se dokonale vžili do svých nových rolí, často inspirováni svými vnoučaty.

Gabi-florka píše:

... bezva třída, sem budu chodit. Tady bude víc legrace než učení, a to se mi líbí. Ke komu si můžu přisednout, kde je ještě volno, holky? Odpověď na sebe nedala dlouho čekat.

Magdalena zareagovala:

Gábinko, ty jsi taková slušná a spořádaná. Ty mi určitě nebudeš máčet cop v kalamáři, pojď si sednout vedle mě. (Mě/mne se ještě neprobíralo! – pozn. autora.)

Nick vasi.m pokračuje:

Chci se také přihlásit do JK, slíbila jsem matince, že se budu vzdělávat, abych neumřela hloupá. Ale váhám. Ve třídě jsou samí žáci nevázaných mravů a nějaká žákyně dokonce bije spolužáky metlou! Mám obavu o svou mravní výchovu. Švestičky ze zahrádky jsem si paní profesorko dovolila přinést přímo v tekutém stavu, a to celý litr. Tak byste mě snad mohla posadit do první lavice vedle žáka Kopřivy. Budu se pořád hlásit a nebudu vůbec vyrušovat. Slíbila jsem, že budu nosit samé jedničky s hvězdičkou a nedostanu ani jeden černý puntík za nemravné chování. Budu nabádat ostatní žáky, aby se rovněž ukázali...

Paní učitelka Míla odpovídá

„Člověk po celodenním povznášení ducha otevře počítač a zírá! Bohové olympští, tuhle třídu jsem zřejmě získala za odměnu! Chásko nekáraná, copak vám nezvonilo? Na místa, srovnat aktovky! Bobo laskavě utři tu slivovici! Majdo, ty máš nějak moc energie, tak prosím posbírej ty pecky. No hurá, konečně je tu jako ve třídě! Kolik že vás tu mám? Třináct? No, podle rámusu jsem to tipovala na 120. Kdo dnes chybí? Že ještě nevíte? Máte vlastně pravdu, sešli jsme se dnes přece poprvé.

A jenom jeden muž? Tak, milá Růženko, žádné posazení vedle Brňáka! Kopřivu si tu budeme hýčkat, dobře zalévat a ony se mu ty samohlásky časem popotáhnou samy. Wiki, prosím, otevři to okno! Vidím, že bosorka Věra zaspala hned první den, a tak použila svůj dopravní prostředek. Věro, vidíš tě slibuji, že i na ty přechodníky dojde! A to koště si prosím zaparkuj v šatně.

Miláčkové, příště budete muset strávit ještě zbytek vyjmenovaných slov. Chtěla jsem pak pokračovat koncovkami podstatných jmen, ale když si tak čtu vaše výkřiky, vidím, že dáme přednost tvarům zájmena "já", tj. mě/mne - mně/mi. Ty volají o pomoc... Proč se hlásíš, Zdenko? Že už zvonilo? To nám to uteklo! Tak vstaňte. A v příští hodině na shledanou!"

Lidová seniorská tvořivost se úspěšně rozvíjí již několik týdnů. Byla probrána vyjmenovaná slova, psaní mě/mně, bě/pě apod. Seriál je úspěšný a třída se zdá být nafukovací. Senioři se do nových rolí dokonale vžili, při článcích bývá i přes sto komentářů. Podle vlastností, v nichž se jednotliví stálí účastníci prezentují, se také rozhodla jedna z účastnic - povoláním grafička, namalovat portréty žáčků a žákyň a zhotovit i účastnické tablo.

Chcete si také zopakovat pravidla českého pravopisu? Chcete se také ocitnout na absolventském tablu? Pospěšte na stránky www.Seniortip.cz a buďte aktivní!

Ivo Antušek

Náš tip

Pozor - Fotosoutěž

Na webových stránkách www.seniortip.cz právě probíhá další fotografická soutěž o věcné ceny. Soutěž probíhá ještě do 29. června. Do soutěže je možné vložit každý týden 3 fotografie, které se v závěru utkají ve velkém finále, které proběhne v době od 21. 7. do 17. 8. a do 30. 8. 2008 bude provedeno hodnocení fotografií a vyhlášení vítězů soutěže.

Pro soutěž byla vybrána tato témata:

- Místo, obec kde žijí
- Stromy v krajině
- Humor ve fotografii
- Symboly v krajině

Jaké jsou ceny?

- Webová kamera s mikrofonom pro Skype, ICQ
- Digitální teploměr Thermoal
- Solná lampa
- Sluchátka pro SKYPE a další

Rozčílila mne jedna z turisticko-cyklistických tras v Ostravě. Prý hlavně my, senioři máme chodit po procházkách. Určitě je to pravda, a tak chodím nakupovat kousek dál od domu, kde bydlím.

Navštěvuji také Komenského sady, zvládám i špacír na haldě Emu. Mimochodem, pokud jste na té haldě nebyli, běžte po turistické značce třeba od Radnice na Slezské Ostravě. Je to tam prima, z vrcholu uvidíte dál do kraje než z Nové radnice a papírek, který zasunete mezi kameny opravdu začne hořet. Jen vás velmi prosím, abyste se někdy nedali zlákat procházkou kolem řeky Ostravice za „velkým“ parkem směrem do Hrušova. Nedávno, v krásném slunečném dni jsem to zkusila. Cyklostezka k tomu přímo vybízela. Někde kousek od soutoku Ostravice s Odrou se cesta rozdvjovala, značka pro cyklisty tam chyběla, a tak jsem se dala vpravo. A nastala hrůza. Náletový lesík přestal být lesem a stal se skládkou absolutně všeho, pak dva příšerně zanedbané domy... Přiznám se, že mi nebylo do zpěvu, přestože před těmito domy stálo několik velmi luxusních aut. A v nich a kolem nich obyvatelé těch domů a

spousta dětí a také, a to hlavně spousta dalších odpadků.

A pak tam stály dva, možná tři, obrovské prázdné kontejnery. Ta ulice, která je opravdu cyklostezkou (!) se myslím jmenuje Riegrova.

Troufnete si odhadnout, kde se v jedné jediné chvíli nachází nejvíce seniorů na metr čtvereční? Nehádejte, prozradím. Na koncertech Janáčkovy filharmonie Ostrava. Les bílých hlav, jen občas prostřídáný neomylným přelivem, který si my ještě přece nedáme vzít. Vždy pak přemýšlím, kde jsou ti početní studenti uměleckých oborů Ostravské univerzity či Konzervatoře. Místěčka by se určitě našla a když ne, tak za mlada jsme chodili „k stání“, tedy seděli jsme třeba na zemi. A nestudovali jsme většinou hudbu. A ještě něco, co mne **rozčiluje** už několik koncertních sezón. Ta nedůstojná fronta u bufetu Domu kultury v době přestávky spíš narůstá, než by se zkracovala, vzdor postavení automatů na nápoje na chodbách. V poslední době jsem tam viděla jediného číšníka a senioři trpělivě stojí a čekají. Na Stodolní by to ti mladí hospodským pěkně nandali. Asi se to budeme muset také naučit.

CO MNE A MOŽNÁ I VÁS ROZČILUJE

Poslouchám hádanice o podobu Knihovny v Praze, hned se přiznávám, že mně se stavba velmi líbí, akorát neznám natolik dobře Prahu, abych věděla, zda se bude hodit na Letenskou pláň. Za to vím, že zřejmě ostravští radní povolili dostavbu obchodního centra Futurum v Ostravě. To co jsem onehdy viděla mne pořádně **rozčílilo**. Plechová (možná, že to není plech, ale jako plech to vypadá), hmota nevzhledně trčí do Varenké ulice, která by měla zářit napucovanými výlohami a ne těmi plechy občas přerušeny jakýmsi dvěma a malými otvory. Pravda nejsem architekt, jen občanka města, které se tato hrůza nelíbí.

Milí čtenáři našeho určitě společného časopisu, ozvěte se nám co v okolí **rozčiluje** vás. Budeme o tom psát a vaše postřehy a návrhy se dostanou k těm povolaným lidem, kteří by mohli leccos spravit.

A vůbec nám pište! Nebo, když už umíte (a mnozí umějí), posílejte zprávy SMS, e-mailem. Ta pošta nám už zase zdražila....

Vaše Pavla Pešatová

NAŠE POZVÁNKA

Dědečku, babičko nebojte se počítačů

Společnost senior, občanské sdružení organizuje v počítačové učebně v DK města Ostravy kurzy práce na PC a seznámení s internetem.

Zapojte se také a rozvíjejte své tvůrčí schopnosti!

V nabídce jsou například kurzy: Word, Excel, PowerPoint, Internet a mnoho dalších.

Cena kurzu - (10 dvouhodin - 300 Kč)

Na možnost výuky se informujte na tel. číslech:

606411643, 732344014, 603930321

Navštivte také naše webové stránky:

www.seniortip.cz

Trénink paměti - kurz pro seniory

Mozek je součástí lidského těla. Jak slábne tělo, zhoršuje se i kvalita paměti. Clovek má však schopnost přijímat nové informace až do konce života.

Kurz je jedním z aktivizačních programů pro seniory a je zaměřen na procvičování paměti. Je cestou ke zvýšení sebevědomí. Není založen na memorování, cvičení není na čas, výsledky se nezveřejňují.

Místo konání - KZ Jízdárna, Ostrava 1.

Účast na kurzu není zpoplatněna. Termíny dalších kurzů jsou: 16. 9.; 21. 10. 2008

Přihlášky a informace na tel.: 728 466 105; 724 276 672

Senioři přijďte mezi nás

Pokud chcete být informováni o záležitostech prospěšných pro život seniorů a zdravotně postižených, přidejte se k nám. Schůzky Koordinační rady se konají v KZ Jízdárna v Ostravě (za Krajským úřadem). Další schůzky rady jsou: 25. 6.; 24. 9.; 29. 10.; 26. 11.; 17. 12. 2008, začátky v 9 hod. Ing. Lubomír Pásek, předseda Koordinační rady seniorů a zdravotně postižených (Tel. 596 632 772)

Vydává Společnost senior, občanské sdružení za přispění grantu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, Statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová

Redakční rada: MUDr. Blanka Malá, Mgr. Pavla Pešatová,

Ing. Lubomír Pásek, MUDr. Hugo Přibyl, Ph.D.,

Marie Kalinová, Ing. Jiří Muladi, Hana Juračáková

Registrační značka MK ČRE 14221

Adresa redakce: Společnost senior, Na Jízdárně 18,

702 00 Moravská Ostrava

IČO 265 95 982

Tel.: 728 466 105, 724 276 672

e-mail: info@seniortip.cz

www.seniortip.cz

Japonská pohádka vzbudila pozornost na české scéně YUZURU sklízí uznání odborníků i veřejnosti

Pohádka pro dospělé o lásce a vděčnosti, ale i lidské závisti a nenasytosti - to je japonská národní opera Yuzuru. V české i evropské premiéře v podání nejaponských umělců ji uvedlo Slezské divadlo v Opavě.

Slezské divadlo v Opavě

Po Mexiku je Česká republika teprve druhou zemí na světě, kde se japonské opery zhostili v originále nejaponští zpěváci - přitom premiéra sklízila v celé republice velké uznání. (Jeden z nejpřísnějších a uznávaných kritiků Petr Veber operu pochválil na rozhlasové stanici

Vltava a sólistku Katarínu Jordu Kramolišovou doporučil k nominaci na Thálii.)

Opera skladatele Ikuma Dana vznikla podle staré japonské pohádky o ptáku jeřábu, jemuž chudý prostáček Yohyo zachránil život. Jeřáb se promění z vděčnosti v ženu, která se stane jeho manželkou. Z pokory a lásky pro něho tká ze svého peří nádhernou látku. Ovšem zlí sousedé pobízejí Yohya, aby nutil svou ženu tkát víc a víc, protože prodejem látky může velmi zbohatnout. Manžela postupně touha po majetku zcela zaslepí a když jeho žena cítí, že už není milována, vrací se do ptačí říše. Po večerní obloze pak odlétá vysílený jeřáb, za nímž smutně hledí muž držící v rukou vzácnou látku.

Hudba je poetická, nesentimentální, třebaže smutný závěr opery by k tomu mohl svádět. Pohádka Yuzuru ale není „exotickým bonbónkem“, je po všech stránkách profesionálně nastudovaným dílem.

„Představení této opery vzbudilo pozornost skutečně v celé republice,“ říká ředitel Slezského divadla Jindřich Pasker. „Už jsme s ní byli na prestižní národní scéně v Praze, zájem projevila i Olomouc, Hradec Králové, Plzeň a v jedné je Jihlava. Velmi dobrá odezva byla také od japonských hostů, kteří na slavnostním představení bouřlivě tleskali, mluvili o precizním provedení, výborné výslovnosti pěvců a také o drobnostech, jako je přísné a správné rozlišení tradičních japonských mužských a ženských pohybů. Na příští rok si nás vyžádali do Japonska, kde nejspíš předvedeme koncertní provedení Dalibora od Bedřicha Smetany.“

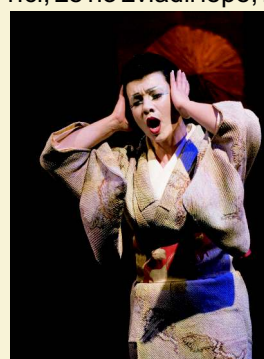
Dva z řady lidí, kteří mají na tomto úspěchu obrovský podíl, jsou japonští rodáci: paní Masako Nakajima (korepetitorka) a pan Tokio Kenneth Ohka (režisér).

Na otázku, jaký rozdíl vidí Masako Nakajima mezi českým a japonským divadlem, odpověděla: „Budu hovořit o opeře. V Japonsku není takový systém jako v České republice a japonská divadla se zaměřují především na hostující operní soubory, hlavně z Evropy nebo z Ameriky. V posledním desetiletí zažívá Japonsko něco jako „operní boom“ a přijíždí tam daleko více zahraničních souborů než dříve.“

Aco musela opavské pěvce naučit?

„Hlavně intonaci, výslovnost a význam slov, protože zpívají v originále. Překlad do češtiny by pro obrovský rozdíl mezi češtinou a japonštinou nebyl možný. Pro lepší pochopení rolí jsem jim také přiblížila typickou japonskou mentalitu. Jejich úkol byl hodně náročný hlavně na paměť a musím říci, že ho zvládli lépe, než jsem očekávala.“

Hudebního nastudování se kromě Masako Nakajima ujal dirigent Jan Snítal a korepetitorka Libuše Vondráčková. Zpívají: Katarína Jorda Kramolišová, Michiyo Keiko j. h., Michal Vojta, Zdeněk Kapl a Peter Soós, spoluúčinkuje dětský sbor pod vedením Ivany Kleinové j. h.

Dodejme, že spojení charakteristických melodických a rytmických prvků japonské hudby s evropským operně-hudebním výrazem vytvořilo pozoruhodné operní dílo. Pohádka Yuzuru se obešla bez „tradičních“ operních manýr jako jsou velké sborové výstupy a mezipříhody taneční výstupy. Nečekalo se na potlesk po každé árii, děj plynul téměř bez přerušení, takže nic nerušilo divácké soustředění. A diváci měli orientaci v příběhu ulehčenou díky titulovacím zařízením. Tato novinka se osvědčila a nejspíš bude využívána také u jiných inscenací. (di)

SLEZSKÉ DIVADLO

Horní náměstí 13, 746 69 Opava

www.divadlo-opava.cz

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK (v budově divadla)

pondělí - pátek 8.00 - 18.00

tel.: 553 62 31 44, 724 984 209